



Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet regeringens budgetproposition för 2012 med förslag till anslag på utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. I ärendet behandlas även 27 motionsyrkanden som har väckts under den allmänna motionstiden hösten 2010 och 2011.

Utgiftsområde 13 omfattar områdena integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik. Medelsanvisningen inom utgiftsområdet hänför sig främst till anslag för insatser i samband med flyktingmottagande. Ramen för utgiftsområde 13 uppgår till knappt 8,4 miljarder kronor.

I fråga om integrationspolitiken ställer sig utskottet positivt till regeringens tydliga inriktning på att nyanlända invandrare snabbt ska få jobb och lära sig svenska.

På diskrimineringsområdet framhåller utskottet vikten av att fortsätta arbetet med att förebygga diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

När det gäller jämställdhet anser utskottet att fortsatta reformer är nödvändiga för att utveckla och förstärka jämställdheten inom alla samhällsområden.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet följer bl.a. upp sina parti- och kommittémotioner med totalt 9 reservationer och 6 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Integration	8
Diskriminering	34
Jämställdhet	40
Sammanställning av anslagen inom utgiftsområde 13 för 2012	43
Reservationer	44
1. Verksamheten med sfi-bonus, punkt 1 (SD)	44
2. Tolk, punkt 2 (SD)	45
3. Kommunernas mottagande av flyktingar, punkt 3 (S)	46
4. Kommunernas mottagande av flyktingar, punkt 3 (V)	46
5. Invandrares etablering på landsbygden, punkt 4 (MP)	47
6. Etableringsreformen, punkt 5 (S)	48
7. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden, punkt 6 (S)	49
8. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden, punkt 6 (MP, V)	50
9. Övriga frågor om integration, punkt 7 (V)	51
Särskilda yttranden	53
1. Verksamheten med sfi-bonus, punkt 1 (MP)	53
2. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden, punkt 6 (S)	53
3. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (S)	54
4. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (MP)	57
5. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (SD)	59
6. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (V)	61
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	64
Propositionen	64
Motion från allmänna motionstiden hösten 2010	64
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	65
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets förslag till riksdagsbeslut om anslag inom utgiftsområde 13	
Integration och jämställdhet (punkt 9)	69
<i>Bilaga 3</i>	
Sammanställning av förslagen till medelsanvisning på anslag inom	
utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	70
<i>Tabeller</i>	
Anslag inom utgiftsområde 13	8
Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:1	
Integrationsåtgärder	11
Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:2	
Kommunersättning vid flyktingmottagande	15

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:3	
Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	20
Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:4 Ersättning till	
etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	25
Propositionen och motionens förslag till anslag 1:5	
Hemutrustningslån	28
Propositionens och motionernas förslag till anslag 2:1	
Diskrimineringsombudsmannen	35
Propositionens och motionernas förslag till anslag 2:2 Åtgärder mot	
diskriminering och rasism m.m.	39
Propositionens och motionens förslag till anslag 3:1 Särskilda	
jämnställdhetsåtgärder	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Verksamheten med sfi-bonus

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub494 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkande 3 och

2011/12:A372 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD).

Reservation 1 (SD)

2. Tolk

Riksdagen avslår motion

2011/12:A373 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD).

Reservation 2 (SD)

3. Kommunernas mottagande av flyktingar

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf306 av Marie Granlund m.fl. (S) yrkande 1,

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 12,

2011/12:Sf325 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 12 och

2011/12:A221 av Susanne Eberstein och Christina Karlsson (båda S).

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (V)

4. Invandrares etablering på landsbygden

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 18.

Reservation 5 (MP)

5. Etableringsreformen

Riksdagen avslår motion

2011/12:A334 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 6.

Reservation 6 (S)

6. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:A414 av Amineh Kakabaveh (V) yrkandena 1–3,

2011/12:A210 av Arhe Hamednaca (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:A324 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt

2011/12:A351 av Elisabeth Svantesson (M).

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (MP, V)

7. Övriga frågor om integration

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf325 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 20 och 22,
2011/12:Ub361 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1,
2011/12:A223 av Roger Haddad (FP) och
2011/12:A251 av Eliza Roszkowska Öberg och Metin Ataseven
(båda M).

Reservation 9 (V)

8. Föreskrifter om lån till hemutrustning

Riksdagen godkänner regeringens förslag om föreskrifter om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlännningar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 punkt 5.

9. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012

a) Bemyndigande beträffande anslag 1:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 520 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 punkt 1.

b) Bemyndigande beträffande anslag 1:6

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 62 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 punkt 2.

c) Bemyndigande beträffande anslag 3:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 478 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 punkt 3.

d) Finansiering av hemutrustningslån

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ändrad finansiering av hemutrustningslån. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 punkt 4.

e) Anvisningar av anslag på utgiftsområde 13

Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen på utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt vad som framgår av bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 punkt 6 och avslår motionerna

2011/12:Sf325 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 13,
2011/12:A334 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1,
2011/12:A362 av Lars Ohly m.fl. (V),
2011/12:A377 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP) yrkande 1 och
2011/12:A388 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD).

Stockholm den 17 november 2011

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S), Katarina Brännström (M), Gustav Nilsson (M), Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Kerstin Nilsson (S), Abir Al-Sahlani (C), Gunvor G Ericson (MP), Penilla Gunther (KD), Christina Høj Larsen (V), Lars Mejern Larsson (S) och Thoralf Alfsson (SD).

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik.

Därutöver behandlar betänkandet följdmotioner som är anslagspåverkande för 2012 och vissa frågor om integration som väckts genom motioner under allmänna motionstiden 2010/11 och 2011/12. Övriga motioner från allmänna motionstiden om diskriminering och jämställdhet kommer att behandlas av utskottet i senare betänkanden.

I anslutning till beredningen har information lämnats till utskottet av

- regeringen genom arbetsmarknadsminister Hillevi Engström, integrationsminister Erik Ullenhag och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni
- Arbetsförmedlingen genom generaldirektören Angeles Bermudez-Svanqvist.

I det följande refereras motioner som har väckts under det innevarande riksmötet (2011/12) utan angivande av årtal.

Arbetsmarknadsutskottet avlämnade den 25 oktober 2011 ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2011/12:AU1y) över förslagen till ramar för utgiftsområdena 13 och 14. Finansutskottet justerade den 15 november 2011 sitt betänkande om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna (bet. 2011/12:FiU1). I betänkandet tillstyrkte finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 13. Riksdagsbehandlingen av finansutskottets betänkande planeras äga rum den 23 november 2011.

Utskottets överväganden

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2011/12:1 utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Utgiftsområde 13 omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik.

Utgiftsområde 13 består av nio anslag. Tabellen nedan visar i vilka delar det finns avvikande förslag i anslag i motioner.

Anslag inom utgiftsområde 13

Anslag	Motioner
1:1 Integrationsåtgärder	X
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	X
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	X
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	X
1:5 Hemutrustningslån	X
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	X
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	X
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	X

Integration

Integrationspolitiken omfattar frågor om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Den innefattar också frågor om nyanlända invandrares etablering i samhället, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, främjande av integration, urbant utvecklingsarbete och svenskt medborgarskap.

I detta avsnitt av betänkandet behandlas förslag om anslag som anknyter till propositionens avsnitt 3 Integration och anknyttande motioner.

Integrationsåtgärder

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas frågor med anknytning till anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* och fyra motioner med påverkan på detta anslag. Utskottet återkommer till detta förslag längre fram i betänkandet. I avsnittet behandlas även motioner utan anslagspåverkan som berör försöksverksamheten med sfi respektive tolk. Utskottet föreslår att motionerna utan anslagspåverkan avslås.

Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (SD) och särskilt yttrande 1 (MP).

Bakgrund

Under 2009–2010 pågick en försöksverksamhet med sfi-bonus i 13 kommuner. Försöksverksamheten innebar att nyanlända invandrare kunde få en bonus på högst 12 000 kr vid snabbt genomförd sfi. Samtidigt tillfördes dessa kommuner bidrag för kvalitetshöjande insatser inom sfi.

Den 1 september 2010 trädde lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare, den s.k. sfi-bonusen, i kraft. Lagen syftar till att få fler nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska och därmed förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Lagen gäller för personer som första gången folkbokfördes i en kommun den 1 juli 2010 eller senare. Målgruppen för sfi-bonusen är nyanlända invandrare som deltar i sfi. Gäststuderande och arbetskraftsinvandrare omfattas inte av bonusen. Sfi-bonus kan lämnas med olika belopp på tre nivåer till den som har deltagit i och uppnått betyget Godkänt inom tolv månader från den dag utbildningen startade.

Propositionen

Anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* används för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och för uppföljning och utvärdering av integrationen. Avsikten med dessa åtgärder är att underlätta och påskynda de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet.

Inom anslaget ryms också medel för stöd till organisationer som är bildade på etnisk grund. Syftet med stödet är att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk, identitet och delaktighet i samhället. Under 2010 har knappt 19 miljoner kronor betalats ut i stöd till sammanlagt 53 organisationer.

I propositionen framhålls att arbete och utbildning liksom kunskaper i svenska språket är avgörande för integrationen. Varje nyanländ ska utifrån sina egna förutsättningar få professionellt stöd att så snabbt som möjligt

lära sig svenska, komma i arbete och klara sin försörjning. Avsikten med sfi-bonusen är att öka genomströmningen i sfi för att därigenom stärka deltagarnas ställning på arbetsmarknaden.

För sfi-bonusen är kostnaden fr.o.m. 2011 beräknad till totalt 100 miljoner kronor. I propositionen konstateras att prognoserna för 2011 pekar på ett lägre utfall, vilket kan förklaras dels av att det inte blir någon helårseffekt under 2011, dels av att återsökandet varit lägre än förväntat t.o.m. juni 2011. Från 2012 beräknas verksamheten med sfi-bonus ha nått full effekt. Anslagsbehovet för 2013 och framåt för detta ändamål beräknas även det till 100 miljoner kronor. Dessa medel finns i dag beräknade på anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktigmottagande* och omförs nu till anslag 1:1 *Integrationsåtgärder*.

I propositionen anförs att reformen för nyanländas etablering har bedömts innebära ett ökat behov av tolktjänster och ett utökat tolkregister. 500 000 kr har avsatts för detta ändamål under 2011 och anvisats i Vårändringsbudget för 2011. För 2012 och framåt beräknas motsvarande behov finnas. Finansiering har skett genom att anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktigmottagande* minskats med motsvarande belopp fr.o.m. 2011. I propositionen föreslås också att anslag 1:1 tillförs 2,5 miljoner kronor 2012–2014 för att förstärka möjligheterna att bygga upp integrationspolitiken och det urbana utvecklingsarbetet på en solid bas av kunskap med stöd av forskning.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att ett ramanslag på ca 131 miljoner kronor anvisas på anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till ca 126 miljoner kronor.

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2012

Socialdemokraterna föreslår i motion A334 *yrkande 1* en minskning med 100 miljoner kronor på anslag 1:1 *Integrationsåtgärder*. Enligt Socialdemokraterna är sfi-bonusen ineffektiv och orättvis och den är även förknippad med stora dödviktskostnader. Sfi-bonusen gynnar dessutom ensidigt personer med goda förutsättningar att tillgodogöra sig sfi-undervisning utan bonus, samtidigt som personer som har svårt att lära sig svenska har svårt att få del av bonusen trots stora framgångar i sin språkinläring. Resurserna gör därför större nytta inom ramen för Arbetsförmedlingen om de utnyttjas för validering, arbetspraktik och grundläggande utbildning i kommunal regi. Kommunerna har dessutom ofta goda möjligheter att erbjuda språk- och arbetspraktik och ansvarar för grundläggande utbildning. Socialdemokraterna föreslår att 100 miljoner kronor från sfi-bonusen tillsammans med 600 miljoner kronor från verksamheten med etableringslotsar överförs till ett nytt anslag inom utgiftsområde 13 för insatser i Arbetsförmedlingens regi som syftar till ökad samverkan med kommunerna kring högre kvalitet i etableringsinsatserna för de nyanlända.

Miljöpartiet förordar i motion A377 yrkande 1 en minskning med 100 miljoner kronor på anslag 1:1 *Integrationsåtgärder*. Motiveringen återfinns i *Miljöpartiets* motion Fi241, i vilken partiet föreslår att sfi-bonusen avskaffas och att de medel som är avsatta för detta ändamål används för att stärka den ordinarie undervisningen i svenska för invandrare.

Sverigedemokraterna framför i motion A388 att anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* bör avskaffas eftersom det bedöms inte resultera i en vettig avkastning åt det svenska folket.

Vänsterpartiet föreslår i motion A362 att anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* minskas med 85 miljoner kronor. Enligt *Vänsterpartiet* bör sfi-bonusen avskaffas. Riksorganisationerna bildade på etnisk grund bör däremot få en permanent förstärkning med 15 miljoner kronor för att deras fortlevnad och verksamhet ska kunna garanteras och för att de ska fortsätta att utgöra en nödvändig part i ett ömsesidigt utformande av integrationspolitiken.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:1 Integrationsåtgärder

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
1:1 Integrationsåtgärder	131 000	-100 000	-100 000	-131 000	-85 000

Motioner utan anslagspåverkan 2012

Försöksverksamheten med sfi-bonus

Miljöpartiet föreslår i motion Ub494 yrkande 3 att det nationella försöket med sfi-bonus avskaffas. Enligt motionärerna kommer ersättningen i första hand de redan studievana till del. De medel som är avsatta för detta ändamål bör i stället användas för att stärka den ordinarie undervisningen i svenska för invandrare.

Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD) förordar i motion A372 att sfi-bonusen avskaffas omedelbart. Motionärerna anser att det är olämpligt och orimligt att en bonus delas ut för att någon presterat vad som anses vara förväntat eller för att någon fullgjort sina skyldigheter.

Tolk

Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD) begär i motion A373 ett tillkännagivande om att införa en begränsning av hur fri tolkhjälp kan utnyttjas. Enligt motionärerna ska inte skattemedel bekosta tolkhjälp under en hel livstid för personer som är bosatta i Sverige och som dessutom i de flesta fall är svenska medborgare eller födda i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis instämma med regeringen i att en lyckad och väl fungerande integration är en av vår framtids stora utmaningar. Utskottet ställer sig därför mycket positivt till etableringsreformen som trädde i kraft i december 2010 och som är tydligt inriktad på att de nyanlända snabbt ska få jobb och lära sig svenska. Den bygger på att nyanlända ska få professionellt stöd för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande och få kännedom om de möjligheter, rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige. Reformen utgår från individens behov men betonar också individens eget ansvar för sin framtid.

Som utskottet framförde i sitt yttrande till finansutskottet i fråga om ramarna för utgiftsområdena 13 och 14 (yttr. 2011/12:AU1y) är avskaffandet av den s.k. *sfi-bonusen* som trädde i kraft den 1 september 2010 ett av få förslag som återkommer i samtliga oppositionspartiernas budgetförslag. I anslagsmotionerna innebär detta för samtliga oppositionspartier en minuspost på anslag 1:1 Integrationsåtgärder som motsvarar 100 miljoner kronor. När det gäller oppositionspartiernas alternativa förslag i fråga om sfi-bonusen kan utskottet dock konstatera att budgetmotionerna saknar ett gemensamt alternativ. Deras förslag till anslag skiljer sig åt, och när det gäller motivet för avskaffande av sfi-bonusen och hur medlen för integrationspolitiken ska användas är skillnaderna avsevärda. Vänsterpartiet vill tillföra medel, men på andra anslag, och Sverigedemokraterna minska med ytterligare belopp. Socialdemokraterna vill omfördela resurser för insatser som syftar till högre kvalitet i etableringsinsatserna och föreslår ett nytt anslag för detta, medan Sverigedemokraterna vill ta bort anslaget som sådant. Miljöpartiets förslag om att avskaffa bonusen lämnas utan motivering och utan förslag till andra lösningar. Sverigedemokraternas förslag präglas av orealistiska budgetbesparingar på integrationsområdet, som dessutom utgår från en grundläggande syn på invandring som utskottet tar starkt avstånd från. Utskottet kan följaktligen konstatera att det är spretda förslag och att ett realistiskt alternativ saknas.

Utskottet vill för sin del lyfta fram att det svenska språket är nyckeln till en framgångsrik integration såväl i arbetslivet som i samhället i övrigt. Utskottet välkomnar därför de ambitioner som regeringen har uttalat i frågan om att arbeta för kvalitetsförbättringar i sfi-undervisningen, i form av exempelvis den nytilsatta utredningen om ökad valfrihet genom en sfi-peng, nationella mål och lärarlyft inom sfi och öppningar för att erbjuda sfi på olika tider.

När det gäller sfi-bonusen kan utskottet konstatera att reformen har varit på plats i enbart drygt ett år. Hittills är bedömningen – enligt den information som utskottet fick av statsrådet Erik Ullenhag vid ett möte den 13 oktober – att hela det avsatta reformutrymmet inte kommer att utnyttjas 2011. Utskottet noterar att regeringen i regleringsbrevet för 2011 gett Skolverket i uppdrag att redovisa verksamhetens utveckling i termer av hur

många sfi-deltagare som fått bonus, och att regeringen i budgetpropositionen säger sig vara beredd att överväga behovet av eventuella åtgärder när dessa data inkommit. Utskottet kan också konstatera att IFAU har påbörjat en utvärdering av sfi-bonusens effekter, som ska redovisas senast den 31 december 2012.

Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening inte rätt tidpunkt att nu dra några slutsatser om reformens effekter. Det är värt att påpeka att ett enigt arbetsmarknadsutskott så sent som vid förra årets budgetbehandling föreslog ett tillkännagivande till regeringen (bet. 2010/11:AU2, rskr. 2010/11:126) och då bl.a. betonade vikten av att regeringen använder sig av effektvärdering när detta är möjligt och befogat och att berörda myndigheter använder sig av utvecklade och tillförlitliga arbetsmetoder. Utskottet står fast vid ställningstagandet och anser i ljuset av detta att det vore förhastat att avveckla sfi-bonusen utan att veta om den kunnat bidra till en snabbare integrationsprocess. Motion *Ub494 (MP) yrkande 3* avstyrks därför. Ett omedelbart avskaffande av sfi-bonusen vore särskilt beklagligt mot bakgrund av att bevekelsegrunden hos ett av de partier som vill avskaffa bonusen snarare bottnar i en vilja att försvåra än att underlätta en god integrationsprocess för människor som sökt sig till vårt land. Motion *A372 (SD)* avstyrks därför.

I fråga om *tolk* vill utskottet anföra följande. I svensk rätt regleras myndigheternas användning av tolk huvudsakligen i 8 § förvaltningslagen. Av lagen framgår att när en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten vid behov anlita tolk. Av förarbetena till förvaltningslagen framgår att myndigheterna i första hand ska anlita en auktoriserad tolk. Enligt utskottets mening är det en självklarhet att den som inte behärskar det svenska språket bör ha tillgång till tolk när det finns behov av det. Det är ovärdigt ett rättssamhälle att i en sådan situation inte erbjuda rätt till tolk. Motion *A373 (SD)* avstyrks därför.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:1 (*prop. punkt 6 i denna del*). Det innebär att *Socialdemokraternas* motion *A334 yrkande 1 i denna del*, *Miljöpartiets* motion *A337 yrkande 1 i denna del*, *Sverigedemokraternas* motion *A388 i denna del* och *Vänsterpartiets* motion *A362 i denna del* inte kan godtas.

Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas frågor med anknytning till anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* och två motioner med påverkan på detta anslag. Utskottet återkommer till detta förslag längre fram i betänkandet. I avsnittet behandlas även motioner utan anslagspåverkan som berör kommunernas mottagande av nyanlända flyktingar m.m. Utskottet föreslår att motionerna utan anslagspåverkan avslås.

Jämför reservationerna 3 (S), 4 (V) och 5 (MP).

Propositionen

Anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* används för statlig ersättning till kommuner och landsting för kostnader i samband med mottagandet av vissa nyanlända invandrare. Ersättning lämnas enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande och förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utläningar. För dem som tagits emot under åren 2007–2010 lämnas under vissa villkor en extra ersättning per mottagen person.

Den schablonersättning som betalats ut enligt förordningen (1990:927) fasas ut under 2012, och fr.o.m. 2013 utbetalas schablonersättning enbart enligt förordningen (2010:1122), som trädde i kraft den 1 december 2010. På grund av dessa förändringar är det inte möjligt att jämföra anslagsnivån med 2010 och tidigare år.

Utgifterna för mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar under 18 år utan vårdnadshavare (ensamkommande barn) och som har uppehållstillstånd svarar i princip för utgiftsökningen på anslaget under 2011 och åren framåt jämfört med beräkningar i budgetpropositionen för 2011.

Enligt propositionen har antalet asylsökande ensamkommande barn ökat från 816 till 2 393 under perioden 2006–2010, dvs. med i stort sett 300 %. I prognoser för 2011 och åren framöver beräknas antalet asylsökande ensamkommande barn till 2 400 per år. Av dessa förväntas ca 85 % få uppehållstillstånd. Utöver att antalet ensamkommande barn har ökat, ökar också ersättningen till kommunerna. Detta beror på att kommunerna har rätt till ersättning för ensamkommande barn t.o.m. 21 års ålder och att kostnaderna för familjehemsvård m.m. har blivit högre.

Under 2010 betalades ersättning ut för 1 882 ensamkommande barn. Till och med maj 2011 är motsvarande siffra 2 658. Enligt den prognos som lämnades i augusti beräknas att ersättning kommer att betalas ut för 5 310 ensamkommande barn under 2011 och att antalet årligen ackumuleras med ca 1 000 fram till 2015. Den åldersgrupp som beräknas öka mest i antal är 18–21 år.

Utgiftsutvecklingen för mottagandet av ensamkommande barn får effekt för hela anslaget. Anslagsbehovet för 2012 beräknas till ca 4,8 miljarder kronor, vilket är en ökning med ca en miljard kronor jämfört med vad som beräknas i budgetpropositionen för 2011.

Medel om 40 miljoner kronor för samhällsorientering för en utökad målgrupp tillförs tillfälligt anslaget i avvaktan på en proposition om detta. Anslaget kommer dock att bli mindre än förslaget i Utredningen om samhällsorientering för nyanlända invandrare (SOU 2010:37). I ett senare skede bör medel för detta överföras till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att ett ramanslag på ca 4 755 miljoner kronor anvisas på anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* för 2012.

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2012

Sverigedemokraterna förordar i motion A388 att anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* skärs ned i takt med att andelen nyanlända asyl- och anhöriginvandrare minskar med 90 % som ett resultat av partiets invandringspolitik. Man väljer dock att inte avbryta ersättningen till kommuner i förtid utan låter redan ingångna avtal löpa till deras naturliga slut, vanligtvis 24 månader.

Vänsterpartiet föreslår i motion A362 en ökning med 500 miljoner kronor på anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande*. Partiet anser att schablonersättningen ska ökas i syfte att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 755 000		-1 070 000	+500 000	

Motioner utan anslagspåverkan 2012

Kommunernas mottagande av nyanlända flyktingar m.m.

Socialdemokraterna begär i motion S311 *yrkande 12* ett tillkännagivande om behovet av att alla landets kommuner tar ansvar för flyktingmottagandet.

Vänsterpartiet begär i motion *Sf325 yrkande 12* att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att alla kommuner ska vara skyldiga att ordna vidarebosättning för nyanlända flyktingar. Enligt motionärerna ska alla kommuner förbereda för mottagande av nyanlända flyktingar och anhöriga vad gäller bosättning, sfi, skola och förskola.

Marie Granlund m.fl. (S) framhåller i motion *Sf306 yrkande 1* vikten av ett solidariskt flyktingmottagande i alla kommuner. Enligt motionärerna är flyktingmottagandet en nationell angelägenhet, och därför måste också staten ta ansvar så att inte endast ett litet antal kommuner och stadsdelar får ta huvudparten av flyktingströmmarna. Det måste vara möjligt för regeringen och riksdagen att ålägga alla kommuner en skyldighet att delta i flyktingmottagandet.

Susanne Eberstein och Christina Karlsson (båda S) anför i motion *A221* att alla Sveriges kommuner måste ta emot flyktingar. Enligt deras mening är det viktigt för såväl individen som samhället att ett större antal kommuner tar sitt ansvar och ser den möjlighet som flyktingmottagandet innebär.

Tina Ehn m.fl. (MP) begär i motion *MJ469 yrkande 18* ett tillkännagivande om utrikes födda och deras möjligheter till etablering på landsbygden. Få nyanlända invandrare bosätter sig på landsbygden eller får arbete i företag som finns på landsbygden. Enligt motionärerna kan detta åtgärdas bl.a. genom rådgivning för etablering på landsbygden och jobbbannonser på fler språk än svenska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det faktum att huvudansvaret för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet genom etableringsreformen förts över från kommunerna till Arbetsförmedlingen innebär att kommunernas kostnader för nyanlända på sikt kan antas bli lägre än i dag. Genom att en statlig etableringsersättning införts betalar kommunerna inte längre ut introduktionsersättning till nyanlända som omfattas av reformen. Kommunerna har dock även fortsättningsvis viktiga uppgifter i flyktingmottagandet och för nyanländas etablering genom sitt ansvar för mottagandet. En angelägen uppgift är att ge praktisk hjälp och stöd till den nyanlände i samband med mottagandet och bosättningen. Kommunerna har även en viktig roll när det gäller att ordna bostad till de nyanlända som begär det, tillhandahålla svenska för invandrare (sfi) och samhällsorientering och se till att introduktionsinsatser inom förskola, fritidshem och sfi liksom andra insatser för att underlätta etablering i samhället erbjuds de nyanlända.

Utskottet betonar att en förbättrad etablering är nyckeln till att ta vara på den resurs på den svenska arbetsmarknaden som nyanlända utgör, inte minst mot bakgrund av den demografiska utvecklingen på sikt. Enligt Sta-

tistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU) för september 2011 uppgår antalet sysselsatta utrikes födda i Sverige till ca 700 000. Utan dessa människor skulle vi inte klara vår välfärd.

Mot denna bakgrund tar utskottet starkt avstånd från det förslag om att kraftigt minska anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande som *Sverigedemokraterna* framför i sin motion A388. Sverigedemokraternas bevekelsegrunder för att skära ned på anslaget bygger på en integrationspolitik som utskottet ställer sig helt avvisande till, nämligen att drastiskt minska invandringen till Sverige och i övrigt lägga så lite resurser som möjligt på de utlandsfödda som befinner sig i Sverige. Enligt utskottets mening är människors rörlighet i grunden mycket positiv. Generationer av människor som flytt förtryck och fattigdom har fått chansen att börja ett nytt liv i Sverige. Invandringen har därigenom berikat vårt land med nya kunskaper och erfarenheter och gett oss ett mer utvecklat samhälle som bidrar till vårt välsstånd. Utan denna öppenhet hade Sverige varit ett fattigare land. De som kommit till vårt land genom arbetskraftsinvandring kan i sin tur tjäna som inspiration för såväl de som ska anställa som de som vill ut i arbete. Mot denna bakgrund kan inte *Sverigedemokraternas* motion A388 i denna del godtas.

Utskottet observerar att anslagsbehovet för 2012 beräknas till ca 4,8 miljarder kronor, vilket är en ökning med ca 1 miljard kronor jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2011. Orsaken är att utgifterna för mottagandet av ensamkommande barn beräknas bli 1 miljard kronor högre. Samtidigt beräknas antalet mottagna personer i övrigt bli lägre än förväntat, vilket innebär minskade utgifter med 470 miljoner kronor. Sammantaget behöver ytterligare medel tillföras anslaget. Finansutskottet har därför nyligen tillstyrkt en ökning av anslaget med 530 miljoner kronor (bet. 2011/12:FiU11). I sammanhanget noterar utskottet att regeringen tillsatt två utredningar på området, dels om utökade möjligheter att anvisa ensamkommande barn till kommuner, dels en översyn av systemet för statliga ersättningar till kommuner. Den 14 oktober överlämnades den förstnämnda utredningen (SOU 2011:64) och den 12 oktober slutrapporterades den andra utredningen (Ds 2011:34). Utskottet anser att beredningen av dessa utredningar bör avvaktas innan man överväger vilka eventuella justeringar som kan behöva göras. *Vänsterpartiets* anslagsförslag i motion A362 i denna del som beräknas efter en höjd schablonersättning kan därför inte godtas.

När det gäller frågan om *kommunernas mottagande av nyanlända flyktingar* vill utskottet betona det önskvärda i att mottagandet av nyanlända fördelas bättre mellan landets kommuner och anpassas till tillgången på arbete och försörjning. Det viktiga är att landets invandrare bosätter sig i kommuner där de har störst sannolikhet att få ett arbete. Etableringsreformen har förstärkt arbetsmarknadsperspektivet genom att Arbetsförmedlingen fått ett tydligare ansvar för att fastställa mottagningsbehovet på länsnivå och dessutom tagit över ansvaret från Migrationsverket för anvis-

ningen av de personer som omfattas av reformen. Arbetsförmedlingen ska direkt efter att uppehållstillstånd beviljats genomföra etableringssamtal med den nyanlände. Samtalet ska bl.a. handla om val av lämplig bostadsort med hänsyn till den nyanländes utbildning, yrkeserfarenhet och behov av etableringsinsatser. Därigenom har förutsättningarna att matcha den nyanländes kompetens med en lämplig bosättningskommun stärkts. Etableringsreformen har även förstärkt länsstyrelsernas roll, bl.a. med hänvisning till deras goda kunskap om den regionala arbetsmarknaden och om kommunernas bostadsbestånd, genom att de övertagit det direkta ansvaret för att teckna överenskommelser med kommunerna om mottagande av nyanlända. Inom länsstyrelsernas ansvarsområde ligger också uppgiften att verka för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i planering, organisering och genomförande av insatser för nyanlända, samt uppföljning på regional och kommunal nivå. Kommunerna har ett fortsatt ansvar för mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning, särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem, sfi, samhällsorientering och andra insatser för att underlätta etablering i samhället.

Utskottet vill framhålla att inte mindre än 270 av 290 kommuner under 2010 hade överenskommelser med länsstyrelser. Den 15 augusti 2011 hade länsstyrelserna tecknat överenskommelser med 267 kommuner. Mot bakgrund av de lättnader av kommunernas ansvarsbörda vid mottagande som etableringsreformen innebär borde det enligt utskottets mening kunna vara ännu fler kommuner än i dag som erbjuder sig att börja ta emot eller öka sitt mottagande av nyanlända. Med hänvisning till att en stor majoritet av kommunerna tar emot nyanlända och att den nya reformen kommer att skapa förutsättningar för en bättre spridning av mottagandet och anpassning till tillgången på arbete och försörjning anser utskottet dock att en frivillighetsmodell i kommunmottagandet även fortsättningsvis är att föredra. Utskottet avstyrker följaktligen dels motionerna *Sf311 (S) yrkande 12*, *Sf306 (S) yrkande 1*, *Sf325 (V) yrkande 12* och *A221 (S)*, dels *MJ469 (MP) yrkande 18*.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:2 (*prop. punkt 6 i denna del*). Det innebär att Sverigedemokraternas motion *A388 i denna del* inte kan godtas. Inte heller kan Vänsterpartiets motion *A362 i denna del* godtas.

En sammanställning av anvisningen av anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* och tre motioner med påverkan på detta anslag.

Bakgrund

Reformen för nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering trädde i kraft den 1 december 2010. Reformen innebär att staten har tagit över ansvaret för nyanländas etablering från kommunerna. För att tydliggöra vikten av en snabb arbetsmarknadsetablering har Arbetsförmedlingen fått det statliga huvudansvaret och är samordnande myndighet. Reformens syfte är att ge nyanlända invandrare bättre förutsättningar för egenförsörjning och att stärka deras deltagande i arbets- och samhällslivet. Varje nyanländ som omfattas av reglerna ska få professionellt stöd för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning samt få kännedom om de skyldigheter och rättigheter som gäller i Sverige. Den nyanlända har rätt till en individuell etableringsplan, som ska innehålla sfi, samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. Vid aktivt deltagande i etableringsinsatser lämnas en etableringsersättning som är lika för alla nyanlända.

Propositionen

I propositionen anføres att utfallet under 2011 beräknas bli mindre jämfört med det anvisade anslaget på grund av ett lägre inflöde av nyanlända till Arbetsförmedlingen hittills under året än förväntat. Även för tilläggsersättningarna etableringstillägg och bostadsersättning beräknas ett lägre utfall än tidigare. Kostnaderna för de två senare ersättningarna är dock fortfarande svårbedömda eftersom de påverkas av de nyanländas boendeform och familjebild. Detta får konsekvenser även för 2012, och anslagsbehovet kan beräknas till knappt 1 miljard kronor, vilket är ca 100 miljoner kronor mindre jämfört med den nivå som beräknats i budgetpropositionen för 2011.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att riksdagen på anslag 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* anvisar ett ramanslag på 997 miljoner kronor för 2012.

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2012

Sverigedemokraterna föreslår i motion A388 en minskning med 468 miljoner kronor på anslaget. Enligt *Sverigedemokraterna* bör anslaget minska i takt med att andelen nyanlända asyl- och anhöriginvandrare minskar med 90 % som ett resultat av partiets invandringspolitik.

I *Vänsterpartiets* motion A362 föreslås en ökning med 30 miljoner kronor på anslag 1:3. Partiet anser att den tid under vilken anhöriginvandrare kan få rätt till introduktion och därmed också omfattas av etableringsreformen bör förlängas. En ökning från två till sex år efter det att anknytningspersonen har fått uppehållstillstånd föreslås.

Vänsterpartiet begär i motion Sf325 yrkande 13 att regeringen återkommer med förslag på ändring i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktningmottagande m.m. Kommuner ska ges rätt till ersättning för personer som anhöriginvandrat upp till sex år – inte som i dag två år – efter det att anknytningspersonen fått en kommunplacering.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invand- rare	997 000			-468 000	+30 000

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening kan en snabbare etablering på arbetsmarknaden åstadkommas genom att incitamenten både för att börja arbeta och för att aktivt delta i arbetsförberedande insatser förstärks genom etableringsreformen. Genom att den nyanlände tillsammans med Arbetsförmedlingen upprättar en individuell handlingsplan ökar förutsättningarna för att personens kompetens bättre tas till vara, och hans eller hennes etablering i arbets- och samhällslivet underlättas och påskyndas. Genom en förbättrad individuell planering där den enskilde själv medverkar aktivt och genom en bättre uppföljning av genomförda aktiviteter förstärks dessutom möjligheterna till god integration.

Det är viktigt att etableringsersättningen är utformad så att den stimulerar nyanlända att såväl arbeta som delta i etableringsinsatser. I likhet med studerande med studiestöd ska nyanlända kunna arbeta vid sidan av etableringsinsatserna utan att ersättningen sätts ned. Därför kan personen tjäna upp till 8 000 kr (fribelopp) utan att etableringsersättningen sätts ned.

Arbetslinjen blir på så sätt tydlig i systemet. På samma sätt som för andra som står utanför arbetsmarknaden ställs krav på den nyanlända att aktivt delta i insatser som förbättrar förutsättningarna att bli självförsörjande.

Grundtanken bakom etableringsreformen är således att det är jobb och kunskaper i svenska som är nycklarna till det svenska samhället. Den nyanlända ska, utifrån sina förutsättningar, få professionellt stöd under etableringstiden och kännedom om rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige. I det gamla introduktionssystemet lönade det sig dåligt att arbeta.

Utskottet noterar att berörda myndigheter och Sveriges Kommuner och Landsting möts i den s.k. Samverkansdelegationen för diskussioner och samverkan på området.

Utskottet noterar också att Statskontoret fått i uppdrag att bedöma hur väl myndigheterna, i sina respektive roller och ansvar, samverkar och samordnar sina verksamheter i syfte att uppnå en effektiv etableringsprocess (IJ2010/2000/IU). Statskontoret ska särskilt bedöma processen för bosättning och hanteringen av etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare. Myndigheten ska också analysera i vilken omfattning etableringsplaner är utformade efter individens förutsättningar och behov. Stockholms universitet ska inom ramen för samma uppdrag utvärdera hur reformen har påverkat vissa nyanlända invandrades möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och i detta sammanhang särskilt beakta kvinnors situation. I oktober 2011 överlämnades en delrapport från den förstnämnda utredningen (Statskontoret 2011:24 Myndigheternas genomförande av etableringsreformen – Delrapport). Utskottet finner det rimligt att slutrapporterna från detta uppdrag avvaktas innan förslag till eventuella förändringar av etableringsreformen och dess olika komponenter övervägs närmare.

När det gäller *Sverigedemokraternas* motion A388 om att minska anslaget för etableringsersättningar i takt med att andelen nyanlända asyl- och anhöriginvandrare skulle minska med partiets politik vill utskottet återigen betona att det ställer sig starkt avvisande till denna helt orealistiska politik. Utskottet vill understryka att en förbättrad etablering är grundläggande för att kunna ta till vara den resurs som nyanlända utgör på den svenska arbetsmarknaden, inte minst mot bakgrund av den demografiska utvecklingen på sikt. Detta är ett ytterligare skäl för att starkt ta avstånd från de förslag som Sverigedemokraterna lägger fram i sin motion.

I fråga om *Vänsterpartiets* förslag i motionerna A362 och S325 yrkande 13 om att den tid under vilken anhöriginvandrare kan få rätt till introduktion bör förlängas från två till sex år – i motion A362 föreslås ett 30 miljoner kronor högre belopp på anslag 1:3 – vill utskottet anföra följande. Målgruppen för lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, nedan kallad etableringslagen, är nyanlända som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring. Upphållstillståndet ska ha beviljats på vissa grunder, däribland skydd för flyktingar och andra skyddsbehövande. Målgruppen avser även anhöriga till personer som bevil-

jats uppehållstillstånd på någon av de angivna grunderna förutsatt att den nyanlände har ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att anknätningspersonen först togs emot i en kommun. Lagen omfattar även en nyanländ som har fyllt 18 men inte 20 år och som antingen själv beviljats uppehållstillstånd på någon av de angivna grunderna eller som är anhörig till en person som fått uppehållstillstånd av sådana skäl, förutsatt att han eller hon saknar föräldrar här i landet.

I sammanhanget vill utskottet betona att kommuner och landsting kommer att kunna ansöka om ersättning för personer som tagits emot före den 1 december 2010 enligt den gamla förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m., som successivt kommer att fasas ut under 2012. Detta gäller även den extra ersättning som lämnas enligt förordningen (2007:662) om extra ersättning till kommuner under perioden 2007–2009 för att påskynda utlänningars etablering på arbetsmarknaden och förordningen (2009:1561) om extra ersättning till kommuner 2010 för att påskynda utlänningars etablering på arbetsmarknaden. Ersättningen enligt dessa två förordningar avser personer som tagits emot under åren 2007–2010. Det nya ersättningssystemet kommer att få full effekt på statens utgifter först 2013.

När det gäller målgruppen för etableringsinsatser vill utskottet hänvisa till sitt ställningstagande i en motsvarande fråga när propositionen om etableringsreformen behandlades (bet. 2009/10:AU7). Utskottet ansåg bl.a. att det är befogat att fokusera insatserna på anhöriga till personer som själva fortfarande är nyanlända och föremål för etableringsinsatser. Ambitionen med reformen är att invandrare efter två år ska vara relativt etablerade i det svenska samhället och på arbetsmarknaden. Anhöriga till sådana invandrare som befunnit sig lång tid i landet eller till personer som är födda i Sverige borde, förutom att använda sig av de generella insatser som står till förfogande för personer som skriver in sig som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen, kunna begagna sig av familjens kunskaper och nätverk. Deras behov av särskilda etableringsinsatser är därmed mindre. Utskottet står fast vid detta.

Utskottet vill tillägga att personer som har beviljats uppehållstillstånd men som inte omfattas av etableringslagen ändå med fortsatt högt ställd ambition ska kunna erbjudas service från Arbetsförmedlingen. I gruppen övriga nyanlända, framför allt anhöriginvandrare som inte omfattas av lagen, kommer det att finnas ett behov av särskilda insatser som bedömning av utbildning och yrkeserfarenhet. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att även nyanlända personer som inte tillhör målgruppen för etableringslagen har rätt till undervisning i svenska för invandrare (sfi) så länge de saknar grundläggande kunskaper i svenska språket och i övrigt uppfyller de krav som ställs. Övriga arbetslösa utrikes födda ska erbjudas service utifrån sin situation och sina behov på samma sätt som andra arbetssökande.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare (prop. punkt 6 i denna del)*. Det innebär att Sverigedemokraternas motion A388 i denna del inte kan godtas. Inte heller kan utskottet godta Vänsterpartiets motioner A362 i denna del och S325 yrkande 13.

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Etableringslotsar

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* och tre motioner med påverkan på detta anslag. I avsnittet behandlas även ett förslag om bemyndigande. Utskottet återkommer till dessa förslag längre fram i betänkandet. I avsnittet behandlas också ett förslag utan anslagspåverkan. Utskottet föreslår att detta yrkande avslås.

Jämför reservation 6 (S).

Bakgrund

Reformen för nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering trädde i kraft den 1 december 2010 (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Reformen innebär bl.a. att staten genom Arbetsförmedlingen har fått ett tydligare ansvar för vissa nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering. Arbetsförmedlingen har ett samordnande ansvar för etableringsinsatserna och upprättar tillsammans med den nyanlände en etableringsplan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbets- och samhällslivet. Etableringsplanen ska som huvudregel motsvara verksamheter på heltid och minst innehålla sfi, samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. Den nyanlände som omfattas av systemet har rätt att välja en etableringslots. Lotsen är en fristående aktör som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen och som under etableringsperioden ska vara stödjande och pådrivande och tillsammans med den nyanlände utveckla etableringsplanen. Vid aktivt deltagande i etableringsinsatser lämnas en etableringsersättning som är lika för alla nyanlända. Ersättningen till lotsarna är prestations- och resultatbaserad.

Propositionen

Anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* används för utbetalning av ersättning till etableringslotsar och för Arbetsförmedlingens kostnader för program och övriga insatser för vissa nyanlända invandrare.

I propositionen anføres att anslaget för 2011 inte kommer att förbrukas. Orsakerna till detta är att de nyanlända inte valt en etableringslots i den utsträckning som förväntats, men främst att tolkkostnaderna i samband med insatserna blivit lägre än beräknat. För 2012 beräknas ett anslagsbehov på 900 miljoner kronor, vilket är oförändrat jämfört med vad som beräknas i budgetpropositionen för 2011.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att riksdagen på anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* anvisar ett ramanslag på 900 miljoner kronor för 2012. Eftersom det finns behov av att göra fleråriga åtaganden för etableringslotsarna bör regeringen bemyndigas att under 2012 för anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 520 miljoner kronor under 2013 och 2014 (*prop. punkt 1*).

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2012 och ett föreslaget nytt anslag

Socialdemokraterna föreslår i motion A334 *yrkande 1* att anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* minskas med 600 miljoner kronor. Enligt Socialdemokraterna gör resurserna för etableringslotsar större nytta om de utnyttjas för validering, arbetspraktik och grundläggande utbildning i kommunal regi. Partiet föreslår att 600 miljoner kronor från lotsverksamheten och 100 miljoner kronor från sfi-bonusen överförs till ett nytt anslag för ökad samverkan mellan kommunerna i Arbetsförmedlingens regi för högre kvalitet i etableringsinsatserna för nyanlända.

I *Sverigedemokraternas* motion A388 föreslås att anslaget tas bort, vilket innebär en minskning på 900 miljoner kronor. Partiet bedömer att anslaget inte resulterar i någon vettig avkastning åt det svenska folket och att det därför bör avskaffas.

Vänsterpartiet föreslår i motion A362 att anslaget minskas med 900 miljoner kronor. Vänsterpartiet avvisar regeringens modell som innebär att lotsar ska skaffa fram jobb mot en prestationsbaserad ersättning. Det är partiets åsikt att människors möjligheter att få en bra start och kunna etablera sig på arbetsmarknaden inte ska vara beroende av privata vinstintressen.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000	-600 000		-900 000	-900 000

Motioner utan anslagspåverkan 2012

Socialdemokraterna begär i motion A334 yrkande 6 ett tillkännagivande om etableringsreformen. Partiet anser att det finns brister i etableringsreformen. Det tar för lång tid att få en individuell handlingsplan från Arbetsförmedlingen och att gå från bidrag till självförsörjning. För att långsiktigt stärka sysselsättningen bland utrikes födda vill partiet höja kvaliteten i etableringsinsatserna för nyanlända.

Utskottets ställningstagande

När det gäller etableringslotsar kan utskottet konstatera att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet liksom Sverigedemokraterna i sina respektive motioner har invändningar mot systemet, men på olika grunder. Utskottets inställning i frågan är även fortsättningsvis att det är avgörande för nyanländas etablering att de får möjlighet att arbeta så snart som möjligt. För att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden krävs ofta – förutom lämplig utbildning och erfarenhet – ett personligt nätverk, språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället och arbetslivet. I det sammanhanget är etableringslotsarna ett viktigt inslag. I lotsens uppdrag ingår bl.a. att hjälpa den nyanlände att genomföra etableringsplanen, stärka den nyanländes nätverk, ha kontakter med potentiella arbetsgivare, ge råd och stöd vid studie- och yrkesval, coachning, matchning och jobbsökaraktiviteter, ge stöd i sociala frågor och återrapportera till Arbetsförmedlingen om den nyanländes deltagande och aktiviteter. Lotsen fungerar därmed både som ett stöd till den nyanlände och som en bro in i det svenska samhällslivet och till arbetsmarknaden. Aktiviteterna utformas och anpassas tillsammans med den nyanlände utifrån hans eller hennes individuella behov och förutsättningar. Ersättningen till lotsen är resultatbaserad, vilket innebär att lotsen också har ett intresse av att den nyanlände så snabbt som möjligt kommer i arbete och kan försörja sig själv.

Utskottet noterar att Statskontoret i sin delrapport (2011:24) om myndigheternas genomförande av etableringsreformen från oktober 2011 redovisar att det i juni fanns åtminstone ett lotsföretag i 170 av landets 290 kommuner. Av budgetpropositionen framgår att det i juni 2011 fanns 151 lotsföretag på 784 verksamhetsadresser och att antalet nyanlända är lågt i de kommuner som saknar tillgång till lots. Där framgår också att andelen nyanlända med etableringslots ökar och att 67 % av de nyanlända med en

etableringsplan (fram till juni 2011) även hade valt en lots. Andelen som väljer lots i direkt anslutning till att man fastställer etableringsplanen ökar också.

Att som Socialdemokraterna föreslår omfördela medel från lotsarna tillbaka till en mer traditionell hantering med begränsat utrymme för individuell anpassning skulle enligt utskottets mening inte gynna de nyanländas arbetsmarknadsetablering. Vänsterpartiets förslag präglas av en ovillighet att pröva nya lösningar. Miljöpartiets motionsförslag kännetecknas däremot av en betydligt mer framåtblickande syn än Socialdemokraternas och Vänsterpartiets. När det slutligen gäller Sverigedemokraterna ger även anslagsförslaget för detta ändamål uttryck för ett ointresse för integration av utrikes födda.

Med hänvisning till att etableringsreformen varit i kraft kort tid är det utskottets mening att det i nuläget är för tidigt att dra några hållbara slutsatser på basis av befintliga data. I december 2012 kommer de första nyanlända att ha avslutat sina etableringsplaner, och det är först då man på allvar kan börja utvärdera resultaten. Utskottet välkomnar därför att regeringen gett berörda myndigheter en rad uppdrag om återrapporteringar när det gäller genomförande och uppföljning av etableringsreformen. Utvärderingsuppdrag har även lagts ut på Statskontoret och Stockholms universitet (IJ2010/2000/IU). Dessutom förs regelbundna samtal mellan berörda myndigheter och Sveriges kommuner och landsting. Regeringen har också en kontinuerlig dialog med de ansvariga myndigheterna. Myndigheterna kan tillsammans utveckla och åtgärda eventuella problem och ge regeringen underlag om utvecklingen.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare (prop. punkt 6 i denna del)*. Det innebär att Socialdemokraternas motion A334 *yrkande 1 i denna del* och Vänsterpartiets motion A362 *i denna del* inte kan godtas. Utskottet kan inte heller godta Sverigedemokraternas motion A388 *i denna del*. Motion A334 (S) *yrkande 6* avstyrks med hänvisning till vad som anförts ovan.

Utskottet föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 520 miljoner kronor 2013 och 2014 (*prop. punkt 1*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Hemutrustningslån

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:5 *Hemutrustningslån* och en motion med påverkan på detta anslag. I avsnittet behandlas även regeringens förslag om ändrad finansiering av hemutrustningslån. Utskottet återkommer till dessa förslag längre fram i betänkandet. Utskottet föreslår att regeringens förslag om att föreskrifter om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar inte ska underställas riksdagen avslås.

Propositionen

Anslag 1:5 *Hemutrustningslån* har använts för att finansiera räntekostnader för upplåningen av medel för lån till hemutrustning. Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna nyanlända och i vilken utsträckning de väljer att ta lån. Underskottet i verksamheten – i huvudsak låneeftergifter och bristande inbetalningar av räntor och amorteringar – har finansierats via anslaget.

I propositionen (*prop. punkt 4*) föreslås att hemutrustningslån fr.o.m. 2012 finansieras genom anslag i statens budget i stället för genom upplåning i Riksgäldskontoret. Skälet till detta är att hemutrustningslånen inte är förenliga med principen om låg förväntad förlust. I den nya budgetlagen (2011:203), som trädde i kraft den 1 april 2011, anges i 7 kap. 3 § att utlåning får finansieras med lån i Riksgäldskontoret där den förväntade förlusten är låg. Därför föreslår regeringen en övergång från lånefinansiering till anslagsfinansiering. Övergången till anslagsfinansiering innebär samtidigt att räntor som betalas in av låntagare ska redovisas mot inkomsttitel i stället för som nu mot anslag, vilket innebär att bruttoprincipen enligt budgetlagen tillämpas för inbetalda räntor.

Den totala utlåningen under 2010 var 79 miljoner kronor. Enligt prognoser i augusti 2011 beräknas nyutlåningen under 2012 till ca 90 miljoner kronor. I propositionen föreslås att anslaget för hemutrustningslån tillförs medel som motsvarar den årliga utbetalningen av nyupptagna lån.

I propositionen föreslås också att samtliga lån, dvs. både utestående och nya, hanteras enligt samma princip. Det får till följd att anslagsmedel behöver avsättas under 2012 för att amortera de nuvarande lånen hos Riksgäldskontoret. Medel behöver tillföras som motsvarar skulden vid samma tillfälle som övergången till anslagsfinansiering sker och beräknas då uppgå till ca 1,1 miljard kronor.

I propositionen föreslås vidare att föreskrifter om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar i fortsättningen inte underställs riksdagen (*prop. punkt 5*). Förordningen (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar innehåller gynnande föreskrifter för enskilda. Det är normalt regeringen som beslutar föreskrifter av

detta slag. Regeringen har dock tidigare valt att presentera förslag som rör hemutrustningslån i propositioner till riksdagen. Detta har i praktiken inneburit att regeringen har bundit sig vid att även fortsättningsvis underställa riksdagen förslag om i varje fall större förändringar av bestämmelserna om hemutrustningslån. På samma sätt som på andra områden kan det dock snabbt uppstå behov av att anpassa bestämmelserna om hemutrustningslån till ändrade förhållanden. För att undvika den risk för fördröjning som det innebär att underställa riksdagen ändringarna för beslut bör det fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att besluta om föreskrifter som rör hemutrustningslån. Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att ett ramanslag på ca 1,2 miljarder kronor anvisas på anslag 1:5 *Hemutrustningslån* för 2012.

Motionen

Motion med anslagspåverkan 2012

I *Sverigedemokraternas* motion A388 föreslås att anslag 1:5 *Hemutrustningslån* tas bort, vilket innebär en minskning på 1,2 miljarder kronor på anslaget. Enligt partiets mening resulterar anslaget inte i någon vettig avkastning åt det svenska folket, och följaktligen bör det avskaffas.

Propositionen och motionens förslag till anslag 1:5 Hemutrustningslån

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
1:5 Hemutrustningslån	1 209 000			-1 209 000	

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer med regeringen att invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Hemutrustningslån är ett viktigt inslag för att underlätta etableringen i arbetslivet och i samhället.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning på anslag 1:5 *Hemutrustningslån* (*prop. punkt 6 i denna del*) och kan följaktligen inte ansluta sig till motion A388 (SD) i denna del. Utskottet godtar också förslaget om ändrad finansiering av hemutrustningslån (*prop. punkt 4*). Utskottet tillstyrker förslaget om att föreskrifter om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar inte ska underställas riksdagen (*prop. punkt 5*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare*. I avsnittet behandlas även ett förslag om bemyndigande på detta anslag.

Propositionen

Anslag 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* används för utbetalningar till projekt som beviljats medel inom ramen för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar (Integrationsfonden). Projekten ska syfta till att förbättra systemen för mottagning och integration av tredjelandsmedborgare i Sverige. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är ansvarig myndighet för fonden.

Verksamheten inom Integrationsfonden omfattar fleråriga projekt. Åtaganden som finansieras på anslaget medför därmed utgifter kommande budgetår. I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 62 miljoner kronor 2013 och 2014 (*prop. punkt 2*).

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att ett ramanslag på 20 miljoner kronor anvisas på anslag 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 20 miljoner kronor respektive 23 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning och bemyndigande har inte lett till några motionsyrkanden. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag (*prop. punkterna 2 och 6 i denna del*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlas motioner utan anslagspåverkan om invandrade kvinnor och arbetsmarknaden. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Jämför reservationerna 7 (S) och 8 (MP, V) och särskilt yttrande 2 (S).

Motionerna

Vänsterpartiet anser i motion A324 yrkande 4 att en utvärdering ska göras av olika arbetsmarknadsprojekt och insatser riktade till invandrade kvinnor i syfte att se vilka projekt som fungerat. En uppföljning av tidigare arbetsmarknadsprojekt och liknande insatser som riktats mot kvinnor saknas. Ökad kunskap om vilka insatser som leder till invandrade kvinnors etablering på arbetsmarknaden behövs för att kunna planera kommande aktiviteter. I yrkande 5 föreslås att regeringen återkommer till riksdagen med en handlingsplan som syftar till att förbättra invandrade kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Amineh Kakabaveh (V) föreslår i motion 2010/11:A414 yrkande 1 att invandrarkvinnornas situation på arbetsmarknaden utreds och kartläggs så att åtgärder kan vidtas och så att diskrimineringen av invandrarkvinnor på arbetsmarknaden på grund av kön och etnicitet motverkas. I yrkande 2 föreslås att regeringen tillsätter en utredning om hur vårdnadsbidraget påverkar invandrarkvinnors möjligheter till utbildning och deras situation på arbetsmarknaden. I yrkande 3 föreslås att regeringen återkommer till riksdagen med ett handlingsprogram och en samlad strategi för att stärka utlandsfödda kvinnors ställning i arbetslivet.

Arhe Hamednaca (S) begär i motion A210 yrkande 1 ett tillkännagivande om invandrarkvinnors rätt till eget arbete. Ett sätt att bryta invandrarkvinnors utanförskap är att se till att kvinnor ges chansen till arbete och egen försörjning och därigenom uppnår frihet. I yrkande 2 anför att de strukturella inlåsnings effekter som många invandrarkvinnor lever med i dag måste motarbetas. Många kvinnor är utsatta för ett dubbelt förtryck: dels från den egna patriarkala kulturen, dels av det svenska samhällets oförmåga att se och hjälpa. En kartläggning av problemets omfattning är nödvändig.

Elisabeth Svantesson (M) begär i motion A351 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa en nationell strategi som ska syfta till att få fler utrikes födda kvinnor i arbete. Utrikes födda kvinnor har en betydligt lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda kvinnor. Konsekvenserna för många av dessa kvinnor är att de har ställts utanför möjligheten till egen försörjning, arbetsgemenskap och en framtida rimlig pension.

Utskottets ställningstagande

I dag råder det stora skillnader när det gäller sysselsättning mellan utrikes födda kvinnor och män. Sysselsättningsnivån bland utrikes födda kvinnor är ca 10 procentenheter lägre än bland utrikes födda män. Den genomsnittliga tiden från invandring till arbete är också längre för kvinnorna än för männen. För dem som ingår i målgruppen för etableringslagen är mediantiden från folkbokföring i Sverige till sysselsättning tio år för kvinnor. Det är mer än dubbelt så lång tid som för män i samma grupp. Tre år efter invandringen är 50 % av männen men enbart 22 % av kvinnorna förvärvsarbetande. Det tar följaktligen betydligt längre tid för nyanlända utrikes födda kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden än det tar för nyanlända utrikes födda män. Av regeringsrapporten Nyanlända utrikes födda kvinnor – hinder och barriärer för etablering (dnr A2011/72/IU) framgår att nyanlända utrikes födda kvinnor i flera avseenden har sämre förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden än nyanlända utrikes födda män. Faktorer såsom lägre utbildningsnivå, mindre arbetslivserfarenhet, sämre hälsa liksom stort ansvar för hem och familj och uttag av föräldrapenning lyfts fram som möjliga förklaringar. Myndigheters låga förväntningar på utrikes födda kvinnor poängteras också.

Enligt utskottets mening är en av de stora integrations- och jämställdhetsutmaningarna i dag att fler utrikes födda kvinnor ska kunna försörja sig själva. I den nuvarande situationen riskerar många av dessa kvinnor att fastna i såväl långtidsarbetslöshet som en ekonomiskt utsatt situation. Även om den nyligen genomförda etableringsreformen har tydligt jämställdhetsfokus måste betydligt mer göras för att utrikes födda kvinnor ska få makt över sin vardag genom en egen lön att leva på.

Utskottet välkomnar följaktligen den utredning om ökat arbetskraftsdeltagande bland nyanlända utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare som regeringen tillsatt i oktober 2011 (dir. 2011:88). Utredningen ska undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att åstadkomma ett ökat arbetskraftsdeltagande för nyanlända utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare som inte omfattas av etableringslagen och analysera vilka ekonomiska incitament som påverkar deras arbetskraftsdeltagande och deltagande i etableringsinsatser. Undersökningen ska också kartlägga uttaget av föräldrapenning bland nyanlända utrikes födda kvinnor och män och föreslå åtgärder som ökar möjligheterna för dem att kombinera föräldraskap med arbete och deltagande i etableringsinsatser. I uppdraget ingår också att föreslå åtgärder som säkerställer att nyanlända får en individuellt anpassad etablering som är likvärdig för kvinnor och män. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 oktober 2012.

Utskottet kan med detta konstatera att regeringen uppmärksammar problemen. Något ytterligare initiativ av riksdagen kan inte anses behövligt. Utskottet avstyrker motionerna 2010/11:A414 (V) yrkandena 1–3, A324 (V) yrkandena 4 och 5, A210 (S) yrkandena 1 och 2 och A351 (M).

Övriga frågor om integration

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlas övriga icke anslagspåverkande motioner om integration som väckts under den allmänna motionstiden. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Jämför reservation 9 (V).

Motionerna

Eliza Roszkowska Öberg och Metin Ataseven (båda M) anför i motion A251 att det behövs en mer sammanhållen integrationspolitik. Integrationspolitiken bör utformas efter hur verkligheten ser ut och inte efter ett ”vi-och-dom”- tänkande, detta för att undvika att det skapas två parallella samhällen.

Vänsterpartiet begär i motion S/325 yrkande 20 ett tillkännagivande om särskilda konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända. För att kunna använda arbetsmarknadspolitiken till att förhindra att grupper som nyanlända ställs utanför bör de fördelningspolitiska inslagen i arbetsmarknadspolitiken i detta avseende stärkas. Att nyanlända är en prioriterad grupp i arbetsmarknadspolitiska program är enligt Vänsterpartiet inte tillräckligt. I yrkande 22 föreslås att Arbetsförmedlingen ges i uppdrag att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet. Detta format, som skapar möjligheter för kontakter mellan arbetssökande och arbetsgivare inom olika branscher, har visat sig vara särskilt lyckosamt för att fånga upp unga och personer med utländsk bakgrund.

Désirée Pethrus (KD) anför i motion Ub361 yrkande 1 att nyanlända behöver information om företagande under sin introduktionstid. Förutsättningarna för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag behöver förbättras. Information om hur det är att vara företagare i Sverige och särskild riktad hjälp till personer som invandrar till Sverige är därför nödvändig.

Roger Haddad (FP) hänvisar i motion A223 till att Västmanlands län sedan 2009 har ett flyktingsamverkansavtal som länets kommuner undertecknat. Länsstyrelsen i Västmanlands län har fått i uppdrag att koordinera och följa upp detta arbete för att bl.a. uppmuntra kommunerna att samarbeta, sluta avtal och ta ett större ansvar för flyktigmottagandet. Västmanlands län bör enligt motionen göras till ett pilotlän för etableringsreformen, och regeringen bör följa upp erfarenheterna från detta arbete.

Utskottets ställningstagande

Beträffande förslaget om en *sammanhållen integrationspolitik* som förs fram i motion A251 (M) vill utskottet anför att integrationspolitikens genomförande förutsätter insatser inom många politikområden och av ett stort antal aktörer på både nationell, regional och lokal nivå. Det ställer

höga krav på samsyn och samverkan mellan berörda myndigheter. Dessa behov ombesörjs bäst inom ramen för en samlad strategi, som dels anger en övergripande och långsiktig inriktning för politiken, dels avgränsas genom realistiska och mätbara mål och prioriteringar för verksamheten. Utskottet välkomnar därför den nya strategi för integrationspolitiken för innevarande mandatperiod som regeringen ska redovisa i samband med förslaget till budgetproposition för 2013. Särskilt viktigt är att utgångspunkten liksom tidigare ska vara att målen i huvudsak ska uppnås genom generella insatser, vilket motverkar det "vi-och-dom"-tänkande som motion A251 (M) vänder sig emot. Med det anförda får motion A251 (M) anses tillgodosedd.

I fråga om insatser för *nyanländas arbetsmarknadsetablering* som förs fram i motionerna *Sf325 yrkande 20 och 22 (V)* och *A223 (FP)* är det utskottets mening att det i dag tar alldeles för lång tid innan den som fått uppehållstillstånd i Sverige kommer ut på arbetsmarknaden. En snabbare etablering i samhället och på arbetsmarknaden för med sig såväl individuella som samhällsekonomiska vinster. En avgörande förutsättning för genomförandet av etableringsreformen är ett väl fungerande samarbete mellan samtliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå. I sammanhanget noterar utskottet att Statskontoret fått i uppdrag att bedöma hur väl myndigheterna utifrån respektive roll och ansvar samverkar och samordnar sina verksamheter i syfte att uppnå en effektiv etableringsinsats. Statskontoret ska bl.a. bedöma processen för bosättning. Stockholms universitet har fått i uppdrag att utvärdera hur reformen har påverkat vissa nyanlända invandrarers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Därtill kan läggas att Regeringskansliet har en kontinuerlig dialog med de ansvariga myndigheterna, bl.a. i form av en samrådsgrupp. Med detta konstaterande kan motion A223 (FP) anses besvarad, och den avstyrks följaktligen. Med det anförda avstyrks även motion *Sf325 yrkande 20 och 22 (V)*.

Utskottet ansluter sig till utgångspunkten i motion *Ub361 (KD) yrkande 1* att företagande är en central väg för nyanlända invandrare som vill skapa sig en bättre framtid. Enligt utskottets mening har företagare födda utomlands ofta goda kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk i sina forna hemländer. Företagare födda utomlands kan alltså bidra till att öka handeln och förbättra handelsrelationerna mellan Sverige och andra länder. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen beslutat om förordningen (2010:84) om statsbidrag för verksamheter med yrkesinriktat mentorskap. Under 2010 disponerade Ungdomsstyrelsen 5 miljoner kronor för mentorskapsverksamhet i enlighet med förordningen. Ungdomsstyrelsen fördelar stöd till projekt där nyanlända matchas med en mentor på grundval av t.ex. yrke, utbildning eller branschbakgrund. Av medlen har 4,5 miljoner kronor fördelats till sammanlagt nio projekt. Ungdomsstyrelsen har disponerat en halv miljon kronor för information, administration, utvärdering m.m. i samband med stödet. Utskottet avstyrker motion *Ub361 (KD) yrkande 1*.

Diskriminering

Diskrimineringsombudsmannen

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* och tre motioner med påverkan på detta anslag.

Bakgrund

Diskrimineringslagen och lagen om Diskrimineringsombudsmannen trädde i kraft den 1 januari 2009. Diskrimineringslagen ersatte jämställdhetslagen och sex andra lagar, vilket medfört bl.a. att skyddet mot diskriminering i stort sett är lika för de olika diskrimineringsgrunderna – kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning. Två nya diskrimineringsgrunder, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck, har tillkommit. Genom diskrimineringslagen har skyddet mot diskriminering för samtliga diskrimineringsgrunder, utom ålder, utökats till nya samhällsområden, som allmän sammankomst och offentlig tillställning, värnplikt och civilplikt och offentlig anställning. Dessutom har förbudet mot diskriminering på grund av kön respektive funktionshinder utökats till att fullt ut gälla inom hälso- och sjukvården och inom socialtjänsten. Socialförsäkringen med anslutande bidragssystem och arbetslöshetsförsäkringen är också nya områden för diskrimineringsgrunden funktionshinder. Förbudet mot åldersdiskriminering är dock begränsat till utbildningsverksamhet och arbetslivet i vid mening.

Genom diskrimineringslagen har skyddet mot diskriminering på arbetslivsområdet utvidgats. Diskriminering är förbjudet även när en person gör en förfrågan om arbete, och förbudet ska också kunna åberopas av en person som söker eller fullgör praktik hos en arbetsgivare och när arbete utförs av inhyrd eller inlånad arbetskraft.

Genom diskrimineringslagen har en ny påföljd införts, diskrimineringersättning. Syftet är att undvika en koppling till skadeståndslagen och därmed ge bättre förutsättningar för högre ersättningsnivåer till dem som diskrimineras. Diskrimineringersättningen ska både vara en ersättning för den kränkning som överträdelsen innebär och verka avskräckande mot diskriminering.

Myndigheten Diskrimineringsombudsmannen, som inrättades den 1 januari 2009, har tillsyn över att diskrimineringslagen följs. Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) avvecklades den 31 december 2008.

Propositionen

Anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* används för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningskostnader och för att finansiera Nämnden mot diskriminering.

I propositionen anføres att en effektiv och heltäckande lagstiftning är en nödvändig förutsättning för att vi i Sverige ska kunna uppnå målet om ett samhälle fritt från diskriminering. Regeringen har genom diskrimineringslagen och inrättandet av en ny myndighet, Diskrimineringsombudsmannen (DO), skapat förutsättningar för att bekämpa diskrimineringen i samhället mer effektivt.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslås att ett ramanslag på ca 94 miljoner kronor anvisas på anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* för 2012.

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2012

Miljöpartiet föreslår i motion A377 yrkande 1 att anslaget till Diskrimineringsombudsmannen ökar med 5 miljoner kronor. Enligt motionärerna visar utvärderingar av myndigheters arbete mot diskriminering att det finns ett fortsatt behov av att identifiera effektiva åtgärder mot diskriminering, i synnerhet när det gäller hur strategier bör utformas och genomföras för att icke-diskrimineringsperspektivet ska genomsyra verksamheterna.

Sverigedemokraterna anser i motion A388 att anslaget till Diskrimineringsombudsmannen ska avskaffas i dess helhet. Skälet till detta är att anslaget inte bedöms resultera i någon vettig avkastning åt det svenska folket.

Vänsterpartiet yrkar i motion A362 att anslaget till Diskrimineringsombudsmannen ökar med 10 miljoner kronor för 2012 för att förstärka Diskrimineringsombudsmannens arbete med aktiva åtgärder i arbetslivet.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	94 000		+5 000	–94 000	+10 000

Utskottets ställningstagande

Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet och inte en förhandlingsbar förmån. Förbud mot diskriminering finns inskrivet i ett stort antal konventioner om mänskliga rättigheter. Enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är alla människor födda fria och lika i

värde och rättigheter. Icke-diskrimineringsprincipen är en viktig beståndsdel även när det gäller att säkerställa rättigheter för de nationella minoriteterna.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens satsning under senare år på att stärka skyddet mot diskriminering. Genom diskrimineringslagen, som omfattar fler samhällsområden än tidigare, och genom inrättandet av myndigheten Diskrimineringsombudsmannen har förutsättningar skapats för att diskrimineringen i samhället ska bekämpas mer effektivt. Det rättsliga skyddet mot diskriminering på individnivå har därmed stärkts, och den nya påföljden, diskrimineringsersättningen, innebär att det numera kostar att diskriminera. Utskottet noterar att frågan om ett utvidgat skydd mot diskriminering på grund av ålder och förslagen i departementspromemorian *Bortom fagert tal – om bristande tillgänglighet för personer med funktionshinder som en form av diskriminering* (Ds 2010:20) för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Utskottet har bilden att den nya lagstiftningen mot diskriminering fått ett visst genomslag sedan den trädde i kraft den 1 januari 2009. Fler personer har fått upprättelse genom DO:s försorg och DO har väckt talan i domstol i fler fall än tidigare. Diskrimineringsersättningen har sedan den infördes resulterat i höjda yrkanden i DO:s stämningsansökningar och höjda ersättningar i förlikningar. DO:s insatser och det strategiska arbete mot diskriminering som utförs av myndigheter och de lokala verksamheterna mot diskriminering bidrar till att öka kunskapen om diskriminering i samhället, inte minst bland arbetsgivare.

Utskottet välkomnar även regeringens satsning på andra metoder att minska diskrimineringen och främja lika rättigheter och möjligheter. Utskottet noterar att Ungdomsstyrelsen fått medel för lokal verksamhet mot diskriminering (s.k. antidiskrimineringsbyråer). Dessa verksamheter fyller en viktig funktion i samhället, bl.a. genom sitt arbete med råd och stöd om diskrimineringslagstiftningen på lokal nivå. Här kan utskottet konstatera att talerätten för enskilda organisationer, som infördes genom diskrimineringslagen, har använts av två antidiskrimineringsbyråer. Utskottet noterar även att insatser för att minska diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter genomförs inom EU. Europeiska kommissionen presenterade 2008 ett förslag om ett nytt EU-direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder och sexuell läggning. Diskrimineringsgrunderna kön, ras och etniskt ursprung har i den nu gällande EU-lagstiftningen ett mer långtgående skydd. Syftet är att säkerställa samma nivå av skydd mot diskriminering oavsett diskrimineringsgrund. Förslaget behandlas nu inom EU. Därutöver kan nämnas att ett antal statliga myndigheter sedan ett par år tillbaka arbetar med att motverka diskriminering i sin verksamhet, såväl internt som externt. Till exempel har länsstyrelserna utarbetat en handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter som ska genomföras 2010–2012.

Utskottet anser att det är viktigt att förebygga diskriminering i arbetslivet och att arbetsgivare har kunskap om diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder. I sammanhanget noterar utskottet att DO under 2010 har avslutat de ärenden om aktiva åtgärder i arbetslivet som var överförda från de tidigare ombudsmännen. DO har därutöver planerat att under 2011 inleda en granskning av landstingens planer för det förebyggande arbetet mot diskriminering. Utskottet noterar dock att DO inte har initierat några granskningar av aktiva åtgärder under 2010 mot bakgrund av att handläggningen av enskilda ärenden prioriterats. Inom utbildningsområdet har av samma skäl endast ett mindre antal granskningar initierats. Utskottet välkomnar därför att regeringen i början av 2011 fattat beslut om en ändring i DO:s regleringsbrev som innebär att myndigheten särskilt ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits vad gäller tillsynen över aktiva åtgärder. Utskottet noterar även att frågor om hur efterlevnaden av bestämmelser om aktiva åtgärder i arbetslivet kan förbättras för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Att som *Sverigedemokraterna* i sin motion A388 helt vilja ta bort anslaget till Diskrimineringsombudsmannen och på så sätt även försämra och försvåra möjligheterna för de individer som utsätts för diskriminering att ta till vara sin rätt enligt diskrimineringslagen finner utskottet såväl anmärkningsvärt som ansvarslost. Utskottet anser att arbetet för lika rättigheter och möjligheter och arbetet mot diskriminering även fortsättningsvis måste ha högsta prioritet. En effektiv och heltäckande diskrimineringslagstiftning är nödvändig för att vi i Sverige ska kunna bekämpa handlingar som direkt eller indirekt kränker principen om alla människors lika värde. I sammanhanget vill utskottet erinra om att den svenska diskrimineringslagstiftningen grundar sig på flera internationella juridiska instrument på området till vilka Sverige har anslutit sig, däribland de tre FN-konventionerna om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering och om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sverige är även bundet av EU-direktivet mot etnisk diskriminering (direktiv 2000/43/EG) respektive arbetslivsdirektivet (direktiv 2000/78/EG).

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* (prop. punkt 6 i denna del) och motsätter sig Sverigedemokraternas motion A388 i denna del. Motionerna A377 (MP) yrkande 1 i denna del och A362 (V) i denna del kan inte heller godtas.

En sammanställning av anvisningar på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* och två motioner med påverkan på detta anslag.

Propositionen

Anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* används för insatser mot diskriminering, rasism, homofobi och liknande former av intolerans. Anslaget används också för stöd till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck samt för stöd till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering.

I propositionen föreslås att anslaget ökar med 1,5 miljoner kronor under 2012–2014 för att finansiera kunskapshöjande insatser för barn och ungdomar om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans.

För att finansiera uppföljningen av Europarådets rekommendation om åtgärder för att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet föreslår regeringen att anslag 2:2 minskas med 100 000 kr under 2012. Samtidigt ökas anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet inom utgiftsområde 5 med motsvarande belopp.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag på ca 28 miljoner kronor på anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* för 2012.

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2012

Miljöpartiet föreslår i motion A377 *yrkande 1* att anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* ökar med 5 miljoner kronor årligen. Enligt partiet finns det oroande tendenser som tyder på att såväl rasism som homofobi fått ökat fotfäste i Sverige. Resurser bör tillföras antidiskrimineringsbyråer för att de ska kunna föra statistik som möjliggör jämförelser över tid och mellan olika delar av landet.

Sverigedemokraterna anser i motion A388 att anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* ska avskaffas i sin helhet eftersom det inte bedöms resultera i någon vettig avkastning åt det svenska folket.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.*Belopp i tusental kronor*

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	28 000		+5 000	-28 000	

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis konstatera att rasism, främlingsfientlighet, homofobi, sexism, könsdiskriminering, diskriminering av personer med funktionshinder och andra former av intolerans är tydliga tecken på ett intolerant klimat. Det måste aktivt motverkas. Rasistiska och andra uppfattningar och värderingar som står i strid med principen om alla människors lika värde är ett hot mot hela den värdegrund som bär upp en demokrati. Arbetet mot diskriminering måste omfatta alla. Den grundläggande principen om alla människors lika värde gäller såväl inrikes födda som invandrade till Sverige.

Utskottet välkomnar regeringens satsning på att skapa förutsättningar för arbetet mot rasism och liknande former av intolerans. Att ta ett samlat grepp i dessa frågor är särskilt angeläget. Utskottet noterar att regeringen tillsatt en utredning i syfte att få en kunskapsöversikt för att kunna identifiera brister som bör åtgärdas i det fortsatta arbetet (dir. 2011:39). En treårig satsning för kunskaphöjande insatser för barn och ungdomar om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans kommer också att genomföras under perioden 2012–2014. Utskottet noterar även att regeringen gett Forum för levande historia i uppdrag att genomföra en kartläggning av antisemitism och islamofobi (A2011/1622/DISK). Dessutom noterar utskottet att det under 2010 via Ungdomsstyrelsen beviljades bidrag till 18 organisationer och att stödet fördelades mellan insatsområdena rasism, afrofobi, islamofobi, antiziganism, antisemitism, homofobi eller en kombination av dessa.

Att hbt-personer fortfarande drabbas av diskriminering och kränkningar i det svenska samhället är oacceptabelt. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens satsning på att intensifiera arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter för hbt-personer. Utskottet noterar att hbt-personers rättigheter och möjligheter uppmärksammas i uppdrag till olika myndigheter, och att det under 2010 beviljades bidrag till fem organisationer. Stödet har medverkat till att fler hbt-personer fått möjlighet att delta i organisationslivet och därmed fått stärkta rättigheter.

Sverigedemokraterna anför i sin motion A388 att anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. bör tas bort i sin helhet. Utskottet vill återigen betona att Sverigedemokraternas motion ger uttryck för en såväl anmärkningsvärd som ansvarslös politik. Utskottet anser att arbetet för lika rättigheter och möjligheter och arbetet mot diskriminering även fortsätt-

ningsvis måste ha hög prioritet. Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet och inte något förhandlingsbart. Som utskottet anför tidigare i betänkandet grundar sig den svenska diskrimineringslagstiftningen på flera internationella juridiska instrument på området som Sverige har anslutit sig till, däribland de tre FN-konventionerna om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering och om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sverige är som medlem i EU även bundet av EU-direktiven mot etnisk diskriminering (dir. 2000/43/EG) respektive arbetslivsdirektivet (dir. 2000/78/EG). I sammanhanget vill utskottet uppmärksamma att FN:s råd för mänskliga rättigheter antog en resolution den 17 juni 2011 som uttrycker stor oro för våld mot och diskriminering av hbt-personer. Det var första gången som en resolution om hbt-frågor antogs i FN. Även Europarådets medlemsländer har enats om en rekommendation som ger uttryckligt skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens anslagsförslag (*prop. punkt 6 i denna del*). Anslagsförslagen i motionerna A377 (MP) yrkande 1 i denna del och A388 (SD) i denna del kan inte godtas.

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Jämställdhet

Insatser för jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlar utskottet anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* och en motion som har påverkan på anslaget. I avsnittet behandlas även ett förslag till bemyndigande.

Propositionen

Anslaget används för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget kan även användas för vissa administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av uppdragen hos berörda myndigheter.

Under mandatperioden satsas totalt 957 miljoner kronor på åtgärder inom jämställdhetsområdet. I propositionen framhålls det att erfarenheterna från regeringens jämställdhetssatsning under 2007–2010 visat att långsiktighet i stödet till olika verksamheter är en viktig förutsättning för måloppfyllelsen. För att säkerställa ett effektivt genomförande av satsningen under

denna mandatperiod krävs goda förutsättningar för planering. Myndigheterna behöver tillräckligt med tid för att förbereda genomförandet i sina verksamheter.

Insatser som initierats under 2012 kan komma att medföra ekonomiska åtaganden under kommande budgetår. I propositionen (*prop. punkt 3*) föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 göra ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 478 miljoner kronor 2013 och 2014.

I propositionen skriver regeringen också att fortsatta reformer är nödvändiga för att påskynda utvecklingsarbetet inom områden som är strategiskt viktiga för jämställdhetspolitiken. Fortsatta ekonomiska satsningar bör därför göras under mandatperioden.

I propositionen (*prop. punkt 6 i denna del*) föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag på ca 239 miljoner kronor på anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* för 2012. För åren 2013–2014 beräknas anslaget till ca 239 miljoner kronor per år.

Motionen

Motion med anslagspåverkan 2012

Sverigedemokraterna föreslår i motion A388 att anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* tas bort. Enligt partiet bedöms anslaget inte resultera i någon vettig avkastning åt det svenska folket.

Propositionens och motionens förslag till anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S	MP	SD	V
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	239 000			–239 000	

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens ambitioner och satsningar i jämställdhetspolitiken. Regeringens satsning under den förra mandatperioden innebar en kraftig resursförstärkning för jämställdhetspolitiken och en rad viktiga reformer genomfördes för att skapa förutsättningar för jämställdhet mellan kvinnor och män. Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter reformarbetet under innevarande mandatperiod för att påskynda utvecklingsarbetet inom områden som är strategiskt viktiga för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Utskottet vill dock samtidigt påpeka att det fortfarande finns stora brister i jämställdheten mellan kvinnor och män. Mycket återstår när det exempelvis gäller kvinnors och mäns möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och i näringslivet, att stanna kvar och utvecklas i arbetslivet

liksom att kunna kombinera arbete och familjeliv. Kvinnors löner är lägre än mäns och lönegapet är i stort sett lika stort som för 20 år sedan. Kvinnor har en sysselsättningsgrad som är lägre än mäns och de arbetar deltid i betydligt större utsträckning än män, både frivilligt och ofrivilligt.

Mot bakgrund av detta ställer sig utskottet mycket kritiskt till den brist på såväl verklighetsförankring som analys som kännetecknar Sverigedemokraternas motion A388. Att varken inse de problem som finns när det gäller kvinnors och mäns tillgång till makt att forma samhället och sina egna liv eller vilja ge stöd åt ett aktivt arbete för att nå de mål för jämställdhetspolitiken som riksdagen fastställt är att inte ta ansvar för Sverige och dess medborgare. En ansvarsfull regering tar ansvar för hela befolkningen, inte utvalda delar.

Utskottet välkomnar den fortsatta ambitiösa satsning som regeringen gör på jämställdhetsområdet. Det reformarbete som initierades under den förra mandatperioden kan nu fullföljas och hållbarheten i de åtgärder som genomförts kan säkerställas. Utskottet noterar att regeringen tillsatt en delegation för jämställdhet i arbetslivet (dir. 2011:80). Delegationen ska sammanställa och göra kunskap tillgänglig om kvinnors och mäns olika villkor och möjligheter i arbetslivet liksom om de förhållanden som är grunden för dessa skillnader. Uppdraget ska redovisas senast den 24 oktober 2014. En särskild utredare har getts i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka arbetskraftsdeltagandet och påskynda etableringen på arbetsmarknaden för nyanlända utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare (dir. 2011:88). Genom att regeringen även under innevarande mandatperiod tillför jämställdhetspolitiken extra medel kan ett ambitiöst utvecklingsarbete bedrivas inom prioriterade områden även i fortsättningen.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder (prop. punkt 6 i denna del)*. Det innebär att Sverigedemokraternas motion A388 i denna del inte kan godtas. Utskottet godtar också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 478 miljoner kronor 2013 och 2014 (*prop. punkt 3*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Sammanställning av anslagen inom utgiftsområde 13 för 2012

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Riksdagen bör även bifalla förslagen till bemyndiganden m.m. på utgiftsområdet.

Jämför särskilda yttranden 3 (S), 4 (MP), 5 (SD) och 6 (V).

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det som tidigare anförts av utskottet i anslutning till respektive anslag under utgiftsområde 13 tillstyrker utskottet regeringens förslag till fördelning på anslag på utgiftsområdet (*prop. punkt 6*). Det innebär att motionerna *Sf325 (V) yrkande 13*, *A334 (S) yrkande 1*, *A362 (V), A377 (MP) yrkande 1* och *A388 (SD)* avstyrks.

Utskottet tillstyrker även att regeringen får bemyndiganden i fråga om anslagen 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare (prop. punkt 1)*, 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare (prop. punkt 2)* och 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder (prop. punkt 3)*. Utskottet tillstyrker därutöver regeringens förslag om ändrad finansiering av hemutrustningslån (*prop. punkt 4*).

Utskottets förslag till riksdagsbeslut i fråga om anslagen på utgiftsområdet framgår av bilaga 2. En sammanställning av utskottets ställningstaganden i förhållande till oppositionspartiernas förslag finns i bilaga 3.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Verksamheten med sfi-bonus, punkt 1 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:A372 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD) och avslår motion

2011/12:Ub494 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Försöksverksamheten med prestationsbaserad stimulansersättning, den s. k. sfi-bonusen, inleddes i 13 kommuner i oktober 2009 och permanentades i september 2010. Sfi-bonusen innebär i praktiken att en elev som klarat allt eller delar av sina studier i svenska inom ett år från att kursen startade har rätt till en bonus.

Att människor som utmärker sig och presterar mer än vad som rimligen kan förväntas av dem också premieras är i grund och botten mycket bra. Däremot sänder det ut fel signaler att en bonus delas ut enbart för att en person åstadkommit vad som förväntas av henne. Företag delar t.ex. inte ut bonus till en anställd för att denne kommit i tid till jobbet. På samma sätt är det både olämpligt och orimligt att en bonus delas ut för att någon presterar vad som anses vara förväntat eller för att någon fullgjort sina skyldigheter.

Frågan vi ställer är: Om man nu tillåts att stanna i Sverige, många gånger utan några som helst flyktingskäl, och ges möjlighet till livslång försörjning på svenska skattebetalares bekostnad, borde det då inte kunna krävas att man lär sig det svenska språket, eller i varje fall gör vad man kan för att lära sig språket i det land man ska tillbringa resten av sitt liv? Vi menar att något är mycket fel om viljan till integration ska vara beroende av storleken på mutan som staten och/eller kommunen tillhåller.

Dessutom kan man ställa sig frågan om sfi-bonusen fått förväntad effekt. Enligt tidningen Riksdag & Departement den 29 augusti 2011 är det nämligen ”studievana invandrare” som tagit del av sfi-bonusen, dvs. personer som hade klarat av sina studier även utan bonusen.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion A372 (SD) tillstyrks.

2. Tolk, punkt 2 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:A373 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD).

Ställningstagande

Enligt hälso- och sjukvårdslagen har människor som inte förstår svenska i dag rätt till fri tolkhjälp. Samma rättigheter gäller vid kontakter med de flesta myndigheter. Tyvärr finns det i dag människor med utländsk bakgrund som varit bosatta i Sverige i mer än tio år som fortfarande inte behärskar det svenska språket så väl att de klarar sig på egen hand i det svenska samhället och i kontakten med svenska myndigheter och servicefunktioner.

Detta förhållande är inte rimligt. Någon form av borte gräns borde införas för hur länge man har rätt till gratis tolkhjälp. Det kan inte anses vara rimligt att skattemedel ska bekosta tolkhjälp under en hel livstid för personer som är bosatta i Sverige och som dessutom i de flesta fall även är svenska medborgare eller som rent av är födda i Sverige.

Alla barn i skolåldern erbjuds plats i grundskolan, och äldre personer erbjuds obligatorisk sfi. Tyvärr avslutar många sin sfi-utbildning i förtid. Alla människor som har för avsikt att bosätta sig i Sverige bör ha ett moraliskt ansvar att lära sig svenska. Det är ett mycket rimligt och adekvat krav från samhället på de personer som söker uppehållstillstånd i Sverige. Dessutom är det ett rimligt krav att ha uppnått en viss nivå i det svenska språket för att få ett svenskt medborgarskap.

Vi anser att någon form av begränsning ska införas av hur länge en person ska ha rätt till gratis tolkhjälp på skattebetalarnas bekostnad. En sådan begränsning kan bestå av en borte tidsgräns och/eller av den tidpunkt då man fått svenskt medborgarskap.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion A373 (SD) tillstyrks.

3. Kommunernas mottagande av flyktingar, punkt 3 (S)

av Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Kerstin Nilsson (S) och Lars Mejern Larsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Sf306 av Marie Granlund m.fl. (S) yrkande 1,

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 12 och

2011/12:A221 av Susanne Eberstein och Christina Karlsson (båda S) samt avslår motion

2011/12:Sf325 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 12.

Ställningstagande

Flyktingmottagandet i Sverige är inte jämnt fördelat. Ett antal kommuner tar ett stort ansvar för mottagandet, medan andra intagit en minst sagt restriktiv hållning. Denna utveckling är olycklig. Trycket på de kommuner som påtagit sig ansvaret är mycket stort, och detta tryck kan generera en rad andra problem inte minst under rådande konjunkturläge. Därför måste alla Sveriges kommuner ta emot flyktingar.

Flyktingmottagandet behöver också utvecklas, med den självklara utgångspunkten att alla ska ges en reell chans till egen försörjning och kunna bli en aktiv del i samhället. Det är av största vikt att frågan om ett solidariskt mottagande lyfts fram. Kommunerna måste också ges ekonomiska förutsättningar för ett långsiktigt stabilt förhållande.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motionerna Sf306 (S) yrkande 1, Sf311 (S) yrkande 12 och A221 (S) tillstyrks.

4. Kommunernas mottagande av flyktingar, punkt 3 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf325 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 12 och avslår motionerna

2011/12:Sf306 av Marie Granlund m.fl. (S) yrkande 1,

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 12 och

2011/12:A221 av Susanne Eberstein och Christina Karlsson (båda S).

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill införa lagstiftning som gör samtliga kommuner i Sverige skyldiga att tillhandahålla flyktingmottagande. Det innebär att alla kommuner ska förbereda för mottagande av nyanlända flyktingar och anhöriga vad gäller bosättning, sfi, skola, förskola osv. En sådan plikttag föreslogs av regeringens utredning om nyanländas arbetsmarknadsetablering (SOU 2008:58).

Det exakta antalet personer som varje kommun ska ordna bosättning för ska vägas mot kommunens storlek befolkningsmässigt och preciseras i separata årliga överenskommelser. Migrationsverket och länsstyrelserna ska teckna överenskommelser om vidarebosättning för flyktingar inom respektive län. Länsstyrelsen ska ansvara för att bestämma det exakta antalet platser i respektive kommun och att överenskommelser med kommunerna kommer till stånd. På detta sätt tas regionala förutsättningar till vara, och samverkan mellan närliggande kommuner i frågor om utbildningscentrum och annan infrastruktur möjliggörs. För individens del innebär en bindande lagstiftning om kommunmottagande att ett erbjudande om boende i en kommun och påbörjande av Arbetsförmedlingens etableringsinsatser följer direkt på att uppehållstillstånd beviljats. Däremot ska inga inskränkningar göras vad gäller rätten att själv välja bostadsort. För att kommuner ska ha en rimlig möjlighet att planera och skapa goda förutsättningar för mottagande ska en viss grundersättning betalas ut oavsett om individen accepterar erbjudandet om boende eller inte. I detta sammanhang bör regeringen överväga vilka sanktioner som bör riktas mot kommuner som bryter mot lagstiftningen. Regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning om att alla kommuner ska vara skyldiga att ordna vidarebosättning för nyanlända flyktingar i enlighet med det ovan anförda.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion Sf325 (V) yrkande 12 tillstyrks.

5. Invandrares etablering på landsbygden, punkt 4 (MP)

av Gunvor G Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 18.

Ställningstagande

Andelen företagare bland utrikes födda är generellt sett större än bland inrikes födda. Trots det är andelen utrikes födda företagare inom de gröna näringarna och i det övriga näringslivet på landsbygden mycket liten. Få nyanlända invandrare bosätter sig på landsbygden eller får arbete i företag som etablerat sig på landsbygden. Vi tror att en ökad etablering av utrikes födda på landsbygden kan åstadkommas genom att satsa på rådgivningscentrum eller jobbannonser på fler språk än svenska. I utredningen Mångfald som möjlighet (SOU 2008:56) föreslås en rad konkreta åtgärder såsom grön lots, grön validering, grönt kort, grön sfi, exportsatsningar med invandrare som representanter och andra strukturella åtgärder. Att finna positiva incitament till boende utanför storstadsregionerna är en angelägenhet för alla parter.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion MJ469 (MP) yrkande 18 tillstyrks.

6. Etableringsreformen, punkt 5 (S)

av Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Kerstin Nilsson (S) och Lars Mejern Larsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:A334 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi anser att det finns brister i etableringsreformen. Bland annat tar det för lång tid att få en individuell handlingsplan från Arbetsförmedlingen och för lång tid att gå från bidrag till självförsörjning. För att långsiktigt öka sysselsättningen bland utrikes födda vill vi förstärka kvaliteten genom omprioriteringar av de statliga medlen i syfte att höja kvaliteten på etableringsinsatserna för nyanlända.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion A334 (S) yrkande 6 tillstyrks.

7. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden, punkt 6 (S)

av Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Kerstin Nilsson (S) och Lars Mejern Larsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:A210 av Arhe Hamednaca (S) yrkande 1 och avslår motionerna

2010/11:A414 av Amineh Kakabaveh (V) yrkandena 1–3,

2011/12:A210 av Arhe Hamednaca (S) yrkande 2,

2011/12:A324 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt

2011/12:A351 av Elisabeth Svantesson (M).

Ställningstagande

Ett av de stora problemen med svensk arbetsmarknad är att stora grupper, framför allt unga och invandrare, har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Problem som är relaterade till språkbarriärer och diskriminering är väl belysta, men det finns också andra orsaker till att det kan vara svårt för framför allt invandrarkvinnor att ta sig in på arbetsmarknaden.

Vissa kvinnor med invandrarbakgrund som lever i patriarkala förhållanden förtrycks både av sina män och av familjens förväntningar. Om de sällan lämnar hemmet har de svårt att skaffa sig ett kontaktnät, lära sig svenska och bli delaktiga i samhällslivet. Då ges de inte heller någon chans att bli en del i samhället eftersom de inte tillåts att ha ett eget arbete. Det strukturella förtryck dessa kvinnor upplever har såväl kulturella som religiösa orsaker. Att bryta det måste vara en samhällelig uppgift och ingå som en del av integrationsarbetet med nyanlända invandrare. Det är också viktigt att koppla ihop detta problem med de problem vi har med att många barn växer upp i fattiga familjer. Ett sätt att bryta dessa barns, kvinnors/mammors och familjers utanförskap är att se till att kvinnorna/mammorna ges chansen till arbete och egen försörjning och därigenom får sin egen frihet.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion A210 (S) yrkande 1 tillstyrks.

8. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden, punkt 6 (MP, V)

av Gunvor G Ericson (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:A324 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2010/11:A414 av Amineh Kakabaveh (V) yrkandena 1–3,

2011/12:A210 av Arhe Hamednaca (S) yrkandena 1 och 2 samt

2011/12:A351 av Elisabeth Svantesson (M).

Ställningstagande

Vägen till ett arbete ser olika ut för olika grupper av invandrade kvinnor. Vissa är högutbildade när de kommer till Sverige, medan andra är analfabeter. Därför måste åtgärderna för att hjälpa invandrade kvinnor ut på arbetsmarknaden anpassas efter individens förutsättningar. Lösningen på problemet med att få ett arbete för högutbildade är inte att ”få in en fot på arbetsmarknaden” genom att ta ett jobb under sin utbildningsnivå. Tvärtom riskerar utländska akademiker som tar jobb som de är överkvalificerade för att fastna där. Detta är ett stort slöseri med människors kompetens.

År 2009 lade regeringen fram en strategi för en jämställd arbetsmarknad (skr. 2008/09:198). Invandrade kvinnors situation nämns endast under en åtgärd. Vi saknar en uppföljning av tidigare arbetsmarknadsprojekt och liknande insatser som riktat sig till invandrade kvinnor. Att veta vad som fungerat bra och vilka projekt som lett till att invandrade kvinnor kunnat etablera sig på arbetsmarknaden är viktigt inför planeringen av kommande åtgärder. Regeringen bör därför göra en utvärdering av olika arbetsmarknadsprojekt och insatser riktade till invandrade kvinnor i syfte att se vilka projekt som fungerat. Invandrade kvinnors situation på arbetsmarknaden bör i nästa steg noga utredas och kartläggas så att åtgärder som motverkar diskriminering ska kunna vidtas. Regeringen bör därefter presentera förslag till en handlingsplan för att åtgärda problemen.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion A324 (V) yrkandena 4 och 5 tillstyrks.

9. Övriga frågor om integration, punkt 7 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf325 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 20 och 22 samt avslår motionerna

2011/12:Ub361 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1,

2011/12:A223 av Roger Haddad (FP) och

2011/12:A251 av Eliza Roszkowska Öberg och Metin Ataseven (båda M).

Ställningstagande

För att kunna använda arbetsmarknadspolitiken till att förhindra att grupper som nyanlända ställs utanför, bör de fördelningspolitiska inslagen i arbetsmarknadspolitiken stärkas. Att nyanlända är en prioriterad grupp i arbetsmarknadspolitiska program är enligt vår mening inte tillräckligt. Regeringen bör därför överväga att samtidigt utforma särskilda konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända.

Endast ungefär en tredjedel av alla lediga tjänster anmäls till Arbetsförmedlingen. De flesta lediga jobb tillsätts i stället via kontakter i det egna nätverket. Det innebär att människor med mindre utbyggda kontaktnät har en begränsad tillgång till de lediga tjänster som ändå finns. Trots detta har regeringen avskaffat lagen om allmän platsanmälan. Vänsterpartiet menar att detta är principiellt problematiskt och att det riskerar att öka den etniska segregationen på arbetsmarknaden. Personer som invandrat har som regel betydligt färre informella kontaktnät i det svenska samhället. Med tanke på att utlandsfödda, i synnerhet personer födda utanför Europa, redan är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken, är det helt oförsvarligt att genomföra reformer som riskerar att ytterligare försvåra för denna grupp att komma in på arbetsmarknaden. En effektiv matchning förutsätter en gemensam plats där lediga jobb utannonseras. Det underlättar att rätt kompetens utnyttjas på arbetsmarknaden och att geografisk och yrkesmässig rörlighet stärks.

Därför menar Vänsterpartiet att Arbetsförmedlingens arbetssätt bör förbättras så att det blir mer attraktivt att anmäla lediga jobb dit. En viktig del av detta handlar om att skapa möjligheter för kontakter mellan arbetsökande och arbetsgivare inom olika branscher. På flera håll i landet har Arbetsförmedlingen, ofta i samverkan med exempelvis länsstyrelsen, anordnat rekryteringsmässor eller liknande, med inriktning mot olika grupper av arbetsökande och mot olika branscher. Detta format har visat sig vara särskilt lyckosamt för att fånga upp unga och personer med utländsk bak-

grund. Regeringen bör därför återkomma med ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet.

Det som nu anförts bör ges regeringen till känna. Motion Sf325 (V) yrkandena 20 och 22 tillstyrks.

Särskilda yttranden

1. Verksamheten med sfi-bonus, punkt 1 (MP)

Gunvor G Ericson (MP) anför:

Hittills har nära 20 miljoner kronor betalats ut genom den s.k. sfi-bonusen. Bonusen har i första hand kommit de redan studievana till del, personer som även utan bonus hade klarat sina sfi-studier på utsatt tid. Miljöpartiet anser att frågan om sfi är en utbildningspolitisk fråga. Medlen som i dag betalas ut som bonus behövs mycket bättre i den ordinarie verksamheten för att stärka sfi-undervisningen, sfi-lärarnas förutsättningar och alla elevers möjlighet att lära sig svenska. Miljöpartiet föreslår att sfi-bonusen avskaffas och att de medel som är avsatta för detta ändamål används för att stärka den ordinarie undervisningen i svenska för invandrare. I Miljöpartiets budgetmotion omfördelar vi därför 100 miljoner kronor från anslag 1:1 inom utgiftsområde 13 till anslag 1:15 inom utgiftsområde 16.

Våra beräkningar i detta avseende för nästa budgetår framgår av vår anslagsmotion A377 (MP) yrkande 1.

2. Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden, punkt 6 (S)

Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Kerstin Nilsson (S) och Lars Mejern Larsson (S) anför:

I dag är vissa kvinnor med invandrarbakgrund som lever i patriarkala förhållanden utsatta för ett dubbelt förtryck: dels av den egna patriarkala kulturen, dels av det svenska samhällets oförmåga att se och hjälpa. Många gånger väljer myndigheter som socialtjänsten och Arbetsförmedlingen att inte ställa krav på att dessa kvinnor ska stå till arbetsmarknadens förfogande eller fullfölja en utbildning av rädsla för att stöta sig med deras män eller för att kränka familjernas kulturer. Det är ett svek mot kvinnorna. Det svenska samhället måste ta ställning för kvinnors rätt till eget arbete och försörjning, oavsett deras bakgrund. Ett problem i sammanhanget är att vi har dålig information om hur stort problemet är. Det är kvinnor från ett fåtal länder och miljöer som är berörda. En kartläggning av problemets omfattning är därför nödvändig.

3. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (S)

Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Kerstin Nilsson (S) och Lars Mejern Larsson (S) anför:

Sverige behöver en ny färdriktning. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del. Där vi river hinder för människors frihet så att de kan förverkliga sina drömmar. Vi vill utveckla Sverige mot ett mer modernt, jämställt och framåtblickande samhälle byggt på gemenskap, solidaritet, rättvisa, kreativitet och trygghet.

Vi kan aldrig acceptera arbetslösheten. Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Som land har vi inte råd med det slöseri som arbetslösheten innebär. En förutsättning för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen är att vi får ett mer jämställt samhälle. När män och kvinnor delar på ansvaret för jobb och familj förbättras både den ekonomiska tillväxten och människors livskvalitet. Kvinnor och män ska ha samma frihet och självständighet, samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter och lika makt att forma sina liv. När alla har ett arbete blir Sverige rikt, både ekonomiskt och mänskligt. Alla har skyldighet att bidra till samhällets utveckling utifrån sina förutsättningar. Med fler människor i arbete klarar vi att finansiera utbildning, vård och omsorg för alla.

Vi har högre ekonomiska ambitioner för Sverige. Sverige ska ligga i framkant av utvecklingen även i morgon. Då måste vi vara handlingskraftiga i dag. Vi förnyar vår ekonomiska politik. Sverige ska använda varenda skattekrona rätt, för att säkra framtidens tillväxt. Vi har en tydlig vision för att göra Sverige till en konkurrenskraftig, kunskapsbaserad ekonomi. Om vi ska stå starka i framtiden måste vi konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor och inte med låga löner.

Regeringens ensidiga ekonomiska politik baserad på stora skattesänkningar har nått vägs ände. Utanförskapet är oförändrat, arbetslösheten har ökat, klyftorna och barnfattigdomen har växt liksom de ekonomiska skillnaderna mellan könen. Fler är långtidsarbetslösa, bostadsbyggandet har minskat och skolresultaten försämrats. Sverige behöver en ny färdriktning också för den ekonomiska politiken.

Läget i världsekonomin är allvarligt. Risken för recession i Europa är uppenbar. Det ställer stora krav på den ekonomiska politiken även i Sverige. Starka offentliga finanser är avgörande. Nu gäller det att göra rätt saker. Vi vill prioritera investeringar i det som också långsiktigt bygger Sverige starkt – utbildning, infrastruktur och bostäder.

Då behöver vi utveckla svensk konkurrenskraft. Sverige behöver en förstärkt strategisk samverkan mellan staten, näringslivet och akademien med mer av samarbete och gemensamma prioriteringar av såväl forskningsresurser som utbildning.

Skolan står i fokus. En kunskapsbaserad ekonomi börjar i en skola där alla barn lyckas. Vi vill skapa en modern kunskapsskola med kvalitet och kreativitet i centrum. Alla skolor ska vara bra skolor. Det kräver att vi investerar i lärarnas kompetens och utveckling. Utbildning är en färskvara, och därför tror vi på det livslånga lärandet. Sverige ska bli en kunskapsnation av världsklass, och då måste fler ges chansen till god utbildning.

Vi har inte råd att inte ta vara på de tillväxtmöjligheter som ligger i ett mer jämställt samhälle. Kvinnors möjligheter till arbete, utveckling och ekonomiskt oberoende genom egen försörjning är en prioriterad fråga för oss socialdemokrater och en viktig del av en ny färdriktning för Sverige.

Ekonomi växer när människor växer. Ökade klyftor ger inte fler jobb och en bättre ekonomisk utveckling. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är två sidor av samma mynt. Det ska alltid krävas av den enskilde att denne gör rätt för sig efter bästa förmåga. Men var och en ska också veta att samhället fungerar och möjliggör ett bättre liv för alla. Detta är kärnan i vad vi kallar värdeburen tillväxt, en moralisk ekonomisk utveckling.

Vi tror på ett modernt arbetsliv där de anställdas intressen står i centrum. Vi tror på ett arbetsliv där människor trivs, har möjligheter till inflytande över sin arbetssituation och kan utvecklas i jobbet. Det är en avgörande del av den kunskapsbaserade ekonomi och den värdeburna tillväxt som vi vill se för Sverige.

Sverige glider isär. Den som känner att välfärden crackelerar rustar sig för ojämlikhet. Det är det vi kunnat se i vårt land under de senaste åren. Den utvecklingen kan aldrig vara ett framgångsrecept. Samhällen som håller ihop, med stor tillit människor emellan, har bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. En omfattande generell välfärd ökar tilliten i samhället.

Sverige behöver en ny färdriktning där alla tillsammans är med och tar ett gemensamt ansvar för att hålla ihop vårt land. De som tjänar allra bäst kan bidra lite mer i ett tufft ekonomiskt läge. Tillsammans kan vi med en aktiv social investeringspolitik prioritera att avskaffa barnfattigdomen, ge fler barn och unga god utbildning och möjligheter till kulturupplevelser och möjliggöra för fler att komma ut i arbete. Då får vi ett bättre samhälle för alla.

Det ekonomiska läget är mycket osäkert. Sveriges stora beroende av omvärlden gör att det finns betydande risker för en klart försämrad utveckling i vårt land. Vi menar att det i ett sådant läge måste finnas en beredskap att stimulera ekonomin för att hålla uppe den inhemska efterfrågan och för att skjuta till medel till kommunsektorn för att undvika uppsägningar och försämringar i vård, skola och omsorg. Vi kommer därför mycket nogsamt att studera den ekonomiska utvecklingen och är beredda att återkomma med ytterligare insatser om det skulle visa sig nödvändigt.

Socialdemokraternas förslag inom utgiftsområde 13 är en del av den helhet vårt budgetalternativ utgör.

Socialdemokraterna anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde omfördelas på det sätt som framgår av motion A334 (S) yrkande 1 och av nedanstående tabell.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
1:1 Integrationsåtgärder	130 905	-100 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000	-600 000
99:1 Nytt anslag: ökad samverkan		+700 000
Summa för utgiftsområdet	8 373 853	0

Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet:

Det demografiska tillskottet av personer i arbetskraften under perioden 2010–2025 kommer nästan uteslutande från utlandsfödda. Eftersom arbetskraftsdeltagandet i delar av gruppen är lågt, inte minst bland kvinnorna, finns här den största arbetskraftspotentialen. Sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor ligger runt 50 %. Att öka deltagandet i arbetslivet bland de utrikes födda kvinnorna är av avgörande betydelse för om vi framöver ska kunna klara en offentligt finansierad välfärd till alla.

Många nyanlända får inte stöd av någon etableringslots och inte heller från Arbetsförmedlingen. Vårnadsbidrag och barnomsorgspeng är missriktade reformer som försvårar eller försenar etableringen på arbetsmarknaden för många kvinnor med utländsk bakgrund. Vi vill prioritera utbildningsinsatser som leder till att fler kvinnor med utländsk bakgrund kommer ut i arbetslivet.

SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU) visar att andelen sysselsatta har ökat bland alla grupper på arbetsmarknaden fram till 2008, men därefter sjunkit. Under första kvartalet uppgick andelen sysselsatta till 56,1 % för utrikes födda (67,6 % för inrikes födda). Det är stor skillnad i andelen sysselsatta mellan utrikes födda kvinnor och utrikes födda män. Det senaste utfallet från AKU för första kvartalet 2011 avseende personer mellan 15 och 74 år visar att sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor var 50,6 % jämfört med den bland utrikes födda män som var 62,0 %. Sysselsättningsgraden varierar även mellan olika regioner i landet, och variationen där är betydligt större för utrikes födda än för inrikes födda. I drygt åtta av tio av de s.k. socialt utsatta områdena har långtidsarbetslösheten stigit mellan 2006 och 2009. Arbetslösheten är väsentligt mycket högre än genomsnittet och sysselsättningsgraden lägre. Reformerna som gjorts i mottagningssystemet har inte väsentligt kortat vägen till arbete och självförsörjning för nyanlända. Utanförskapet består.

Vi är starkt kritiska till sfi-bonusen som infördes permanent den 1 september 2010 eftersom vi menar att den är ineffektiv och orättvis och förknippad med stora dödviktskostnader. Den gynnar ensidigt personer med goda förutsättningar att tillgodogöra sig sfi-undervisningen bonusen förutan, samtidigt som personer med stora svårigheter att lära sig svenska inte kan få del av bonusen trots relativt stora framgångar i sin språkinläring.

Vi är även kritiska till systemet med etableringslotsar. Vi menar att resurserna gör större nytta inom ramen för Arbetsförmedlingen om de utnyttjas för validering, arbetspraktik och grundläggande utbildning i kommunal regi. Kommuner har ofta goda möjligheter att erbjuda språk- och arbetspraktik, och de ansvarar dessutom för den grundläggande utbildningen. Det är viktigt att kommunernas intresse av effektiva insatser beaktas tidigt i etableringsprocessen. Dessa löper ju risken att stå med försörjningsansvaret i de fall som Arbetsförmedlingen prioriterar fel eller åtgärder kommer för sent och således inte i tillräcklig utsträckning leder till arbete eller studier. Även om vi anser att kommunerna har starka intressen av att vara behjälpliga när det gäller t.ex. att tillhandahålla praktikplatser och grundläggande utbildning anser vi att det behövs nya former för effektivare samverkan mellan arbetsförmedling och berörd kommun.

I vissa kommuner fanns tidigare en väl fungerande verksamhet för att hjälpa nyanlända till arbete, en verksamhet som nu nedmonteras när ansvaret gått över till Arbetsförmedlingen. Det är olyckligt att den kompetens och de nätverk som finns upparbetade i dessa kommuner inte tas till vara i den nya organisationen. Vi föreslår därför att även kommuner ska kunna komma i fråga för att bedriva lotsverksamhet genom avtal med Arbetsförmedlingen. Totalt för vi över 100 miljoner kronor från sfi-bonusen och 600 miljoner kronor från lotsverksamheten för 2012 till insatser i Arbetsförmedlingens regi som syftar till ökad samverkan med kommunerna kring högre kvalitet i etableringsinsatserna för de nyanlända.

4. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (MP)

Gunvor G Ericson (MP) anför:

Sverige har fantastiska möjligheter att genom klimatsmarta investeringar skapa många nya arbetstillfällen, forma ett hållbart samhälle och bygga Sverige starkare inför framtiden. Miljöpartiets vision är ett Sverige med 100 % förnybar energi, energieffektiva bostäder och snabba och punktliga järnvägstransporter. Den ekonomiska oron omkring oss gör det än viktigare att göra framtidsinvesteringar som både löser ekonomiska problem på kort sikt och miljöproblem långt in i framtiden.

Det osäkra ekonomiska läget i vår omvärld ökar trycket på alla politiska partier att tydliggöra vilka prioriteringar man gör för att bygga ekonomin stark även på längre sikt. I det gröna alternativet till regeringens budgetförslag presenterar vi därför åtgärder för mer framtidsstro och bättre fördelning av de gemensamma resurserna.

För oss gröna är det självklart att göra effektiva statsfinansiella prioriteringar. Inom det reformutrymme som vi har att tillgå måste vi prioritera långsiktiga investeringar. Dessutom måste vi minska klyftorna i samhället genom att omfördela inom ramen för skattesystemet.

Vår budgetmotion håller fokus på investeringar som betalar sig både nu och i framtiden. Ökad kvalitet i skolan och investeringar som tar oss till ett klimatsmartare samhälle är områden som är särskilt viktiga för oss. Det finns knappast någon bättre investering än kunskap. Varje krona som vi i dag lägger på skolan kommer att betala sig på sikt. Det här är investeringar som ger utrymme för nya idéer att växa fram och för svenska innovationer att industrialiseras. Det kräver också en företagarpolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

En annan viktig komponent i den gröna ideologin är ansvaret för att hålla ihop samhället, att ge en hjälpande hand till dem som är sjuka eller som riskerar att hamna utanför samhället. I den gröna budgeten föreslår vi en kraftigt förbättrad sjukförsäkring. Vi tar också de första stegen till att avskaffa en av de värsta skamfläckarna i det svenska samhället, den växande gruppen barn som lever i fattiga familjer. Vi kan välja mycket i livet, men inte i vilken familj vi föds in i.

För Miljöpartiet är budgetöverskott och varsamhet med statens finanser inte målet med politiken. Det är ett verktyg för att skapa ett hållbart samhälle med mindre klyftor och god miljö. Ett samhälle som vi med gott samvete kan lämna över till kommande generationer.

Miljöpartiets förslag inom utgiftsområde 13 är en del av den helhet vårt budgetalternativ utgör.

Miljöpartiet anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde minskas med 90 miljoner kronor på det sätt som framgår av motion A377 (MP) yrkande 1 och av nedanstående tabell.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
1:1 Integrationsåtgärder	131 000	-100 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	94 000	+5 000
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	28 000	+5 000
Summa		-90 000

Miljöpartiet vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet:

Inledningsvis föreslår vi att regeringens sfi-bonus avskaffas. De medel som är avsatta för detta ändamål anser vi ska användas för att stärka den ordinarie undervisningen i svenska för invandrare. Vi vill därför minska anslag 1:1 Integrationsåtgärder med 100 miljoner kronor och omfördela dessa medel till anslag 1:15 inom utgiftsområde 16.

Myndigheten Diskrimineringsombudsmannen (DO) är stor och omfattande, och DO utför med sina förutsättningar ett bra arbete. Trots det finns oroande tendenser i vårt land som tyder på att såväl rasism som homofobi har fått ökat fäste. Organisationer och politiska partier som i sina program uttalar förakt för de diskrimineringsgrunder som är fastställda i diskrimineringslagen växer sig starkare. Även utvärderingar av myndigheters arbete mot diskriminering visar på ett fortsatt behov av att identifiera effektiva åtgärder mot diskriminering. Det gäller särskilt hur strategier bör utformas och genomföras för att icke-diskrimineringsperspektivet ska genomsyra verksamheterna. Mot denna bakgrund föreslår vi att anslag 2:1 Diskrimineringsombudsmannen ökas med 5 miljoner kronor per år.

Vi anser också att resurser bör tillföras antidiskrimineringsbyråerna för att de ska kunna föra statistik som möjliggör jämförelser över tid och mellan olika delar av landet. Vi avsätter 5 miljoner kronor årligen för detta på anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

5. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (SD)

Thoralf Alfsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett Sverigevänligt parti. Vi har idémässigt låtit oss inspireras av såväl socialkonservatismen som delar av den svenska folkhemstanken. Syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonservativa idéer.

Det övergripande målet med Sverigedemokraternas politik är att skapa ett välmående samhälle – ett folkhem – präglad av trygghet, harmoni och solidaritet. Erfarenheter från vår historia och vår omvärld visar att de viktigaste faktorerna för att kunna skapa ett sådant samhälle är småskalighet, en fungerande rättsstat, en stark gemensam identitet och grundläggande social rättvisa. Några nyckelord i partiets politik är förvaltarskap, stabilitet, trygghet, kontinuitet och omtanke.

I vårt Sverige kan svenska löntagare känna sig trygga med att deras intressen står i främsta rummet. Grunden för välfärd och trygghet är arbete. Av den anledningen tar Sverigedemokraterna sikte mot full sysselsättning och vill samtidigt motverka såväl den borgerliga regeringens lönedumpningspolitik som vänsterkartellens bidragslinje.

Vårt Sverige är ett land som är präglad av hänsyn och trygghet, ett land där medborgarna känner samhörighet och därigenom en naturlig tillit till andra medborgare. Vi söker bygga ett land där frihet och öppenhet är ledord för alla och där det svenska kulturarvet värnas. Det är ett land där vårt folkhem är byggt på en gemensam värdegrund och på svenskarnas rätt att utveckla sin kultur på egna villkor. I vårt Sverige förs en ansvarsfull invandringspolitik.

I vårt Sverige betonas tidigare generationers samlade kunskap och erfarenhet från en generation till en annan. I vårt Sverige finns inga oönskade barn. I vårt Sverige erbjuds föräldrar och barn en genuin trygghet och friheten att själva forma sin vardag.

De styrande politikerna har under de senaste decennierna skapat ett samhälle med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrad välfärd. Av det svenska folkhemmet, ett samhälle präglad av gemenskap och social och ekonomisk trygghet, återstår nästintill ingenting. Det samhälle och den arbetsmarknad som förr inrymde en hög grad av inre sammanhållning och en mycket låg arbetslöshet har bytts ut mot ett miljonhövdat utanförskap, en hög arbetslöshet, en försämrad välfärd, ett nedmonterat försvar och sänkta ersättningsnivåer. De gamla partiernas politik har för länge sedan passerat bästföredatum. Sverige behöver en ny välfärdspolitik.

Sverigedemokraternas skuggbudget går i stort ut på att omfördela medel från den kostsamma invandringspolitiken och det verkningslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghetssatsningar samt utökad riktat bistånd till verkliga flyktingar i världen. Med vår politik förbättras levnadsvillkoren för våra äldre, när det gäller både ekonomi och livskvalitet.

I vårt budgetförslag presenterar Sverigedemokraterna vägen för hur vi kan vända denna negativa utveckling, hur Sverige återigen med gott samvete kan hävda att vi siktar mot full sysselsättning, hur vi kan återställa välfärden, minska brottsligheten och förbättra villkoren för våra äldre samt hur vi kan återskapa den identitetskänsla som är så avgörande för hela den solidariskt finansierade välfärden, tryggheten och gemenskapen.

Sverigedemokraternas förslag inom utgiftsområde 13 är en del av den helhet vårt budgetalternativ utgör. Vi anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde fördelas på det sätt som framgår av motion A388 (SD) och av nedanstående tabell.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
1:1 Integrationsåtgärder	131 000	-131 000
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 755 000	-1 070 000
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	997 000	-468 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000	-900 000
1:5 Hemutrustningslån	1 209 000	-1 209 000
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	20 000	0
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	94 000	-94 000
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	28 000	-28 000
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	239 000	-239 000
Summa	8 374 000	-4 139 000

Vi i Sverigedemokraterna vill kraftigt skära ned på flera områden i takt med att andelen nyanlända asyl- och anhöriginvandrare minskar med 90 % som ett resultat av vår invandringspolitik. Vi väljer dock att inte avbryta ersättningen till kommuner i förtid utan låter redan ingångna avtal löpa till dess naturliga slut, vanligtvis 24 månader. Den fulla effekten av besparingarna märks därför inte förrän mot slutet av budgetperioden.

Det innebär att anslagen 1:1, 1:4, 1:5, 2:1, 2:2 och 3:1 avskaffas i dess helhet eftersom de är utgifter som vi bedömer inte resulterar i någon vettig avkastning åt det svenska folket.

6. Anslag på utgiftsområde 13 för 2012, punkt 9 (V)

Christina Höj Larsen (V) anför:

Trots att Sverige har bland världens starkaste statsfinanser har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig alltmer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ skapar vi 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet, och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för mer pengar i krogägarnas plånböcker satsar vi på en generationsväxling på arbetsmarknaden. Vi inför en riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling och avsätter särskilda medel för att stödja innovationer och utveckling inom mindre företag och för branschprogram inom exempelvis vindkrafts- och besöksnäringen. Vi vill också genomföra en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Regeringen pratar om arbetslinjen; vi skapar riktiga jobb.

Vänsterpartiet menar att svenska folkets skattepengar ska användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Vi menar att det ska vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Vi vill höja kvaliteten i välfärden genom att anställa mer personal och öka anslagen. Vi vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Vi föreslår en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen. Vi presenterar en rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritids. Vi lämnar förslag för att skapa en god sjukförsäkring och återförsäkra de som utförsäkrats av regeringens försämringer. Vi föreslår en individualiserad föräldraförsäkring och ett höjt och värdesäkrat underhållsstöd.

Vänsterpartiet vill skapa ett arbetsliv där fler får plats. Vi vill avveckla tvångsarbetet i regeringens fas 3. I stället vill vi genomföra en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap. Vi vill återupprätta arbetslöshetsförsäkringen. Vi vill också avskaffa RUT-avdra-

get och i stället förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger genom att använda dessa pengar till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med den minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av de ekonomiska resurserna. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 13 är en del av den helhet vårt budgetalternativ utgör.

I vår motion om utgiftsområde 13 beskriver vi i Vänsterpartiet vår politik inom områdena integration och jämställdhet. Vi anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde minskas med 445 000 000 kr på det sätt som framgår av vår motion A362 (V) och av nedanstående tabell.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
1:1 Integrationsåtgärder	131 000	-85 000
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 755 000	+500 000
1:3 Etableringsinsatser till vissa nyanlända invandrare	997 000	+30 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000	-900 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	94 000	+10 000
Summa		-445 000

Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet:

Västerpartiet är kritiskt till regeringens inriktning på integrationspolitiken eftersom den främst handlar om tvångsåtgärder riktade mot personer med utländsk bakgrund snarare än om att skapa de förutsättningar som är nödvändiga för lika rättigheter på arbetsmarknaden, på bostadsmarknaden, i skolan osv. Vi föreslår att en lagstiftning införs som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Vi förstärker dessutom anslaget för att höja schablonersättningen med avsikt att öka kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet samt för att förlänga den tid som anhöriginvandrare kan omfattas av den kommunala introduktionen. Vi avvisar regeringens satsning på lotsar i etableringsprocessen. Vi avvisar också regeringens sfi-bonus.

Inom området integrationsåtgärder föreslår vi i Vänsterpartiet att medlen för riksorganisationer bildade på etnisk grund, dvs. invandrades egna riksförbund, får en permanent förstärkning med 15 miljoner kronor. De statsbidrag som går till dessa organisationer är inte anpassade till det faktum att

de ökat stort både i antal organisationer och i antal medlemmar. För att garantera riksförbundens fortlevnad och verksamhet och för att dessa ska fortsätta att utgöra en nödvändig part i ett ömsesidigt utformande av integrationspolitiken behöver riksförbunden ges ökade resurser. Vidare vill vi slopa regeringens sfi-bonus och minskar därmed anslaget med 100 miljoner kronor. Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en minskning av anslag 1:1 Integrationsåtgärder med 85 miljoner kronor 2012 jämfört med regeringens förslag.

Vi i Vänsterpartiet lämnar i vår särskilda motion Flyktningmottagande (Sf325) förslag om hur utformandet och ansvarsfördelningen när det gäller flyktningmottagandet bör förändras. Vi föreslår att en lagstiftning införs som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Vidare föreslår vi en förstärkning av anslaget för en höjning av schablonersättningen i syfte att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktningmottagandet. Vi föreslår därmed en ökning av anslaget med 500 miljoner kronor. Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslag 1:2 Kommunersättningar för flyktningmottagande med 500 miljoner kronor 2012 jämfört med regeringens förslag.

Vänsterpartiet vill förlänga ansökningstiden för anhöriginvandrare att få rätt till introduktion så att de därmed omfattas av den statliga ersättningen till kommunerna för flyktningmottagande. Vi föreslår en ökning från två till sex år efter det att anknytningspersonen fått uppehållstillstånd. Vi föreslår därmed en höjning av anslaget med 30 miljoner kronor.

Vänsterpartiet är skarpt kritiskt till att privatisera delar av introduktionen av nyanlända och avvisar därmed regeringens modell där lotsar ska skaffa fram jobb mot en prestationsbaserad ersättning. Människors möjligheter att få en bra start och kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort ska inte vara beroende av privata vinstintressen. Mot denna bakgrund avvisar vi de 900 miljoner kronor som regeringen anvisar för etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare.

Avslutningsvis vill Vänsterpartiet förstärka Diskrimineringsombudsmannens arbete med aktiva åtgärder i arbetslivet och ökar i detta syfte anslaget med 10 miljoner kronor 2012.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 13:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 520 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 3.6.4).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 62 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 3.6.6).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 478 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 5.6.1).
4. Riksdagen godkänner regeringens förslag om ändrad finansiering av hemutrustningslån (avsnitt 3.6.5).
5. Riksdagen godkänner regeringens förslag om föreskrifter om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar (avsnitt 3.6.5).
6. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning i propositionen.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:A414 av Amineh Kakabaveh (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att invandrarkvinnornas situation på arbetsmarknaden noga bör utredas och kartläggas så att en grundval skapas för att åtgärder kan vidtas och invandrarkvinnornas diskriminering på arbetsmarknaden på grund av kön och etnicitet motverkas.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker hur invandrarkvinnornas möjligheter till utbildning och situation på arbetsmarknaden påverkats av införandet av vårdnadsbidrag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett handlingsprogram och en samlad strategi för att stärka utlandsfödda kvinnors ställning i arbetslivet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Sf306 av Marie Granlund m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett solidariskt flyktingmottagande i alla kommuner.

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att alla landets kommuner solidariskt tar ansvar för flyktingmottagandet.

2011/12:Sf325 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

12. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att alla kommuner ska vara skyldiga att ordna vidarebosättning för nyanlända flyktingar i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring av 3 § fjärde stycket förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. i enlighet med vad som anförs om anhöriginvandring i motionen.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma särskilda konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet.

2011/12:Ub361 av Désirée Pethrus (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om information om företagande till nyanlända under deras introduktionstid.

2011/12:Ub494 av Jabar Amin m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa det nationella försöket med sfi-bonus.

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utrikes födda och deras möjligheter till etablering på landsbygden.

2011/12:A210 av Arhe Hamednaca (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om invandrarkvinnors rätt till eget arbete och försörjning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att motarbeta de strukturella inlåsningseffekter som många invandrarkvinnor lever med i dag.

2011/12:A221 av Susanne Eberstein och Christina Karlsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om solidarisk flyktingpolitik.

2011/12:A223 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Västmanland som pilotlän för etableringsreformen.

2011/12:A251 av Eliza Roszkowska Öberg och Metin Ataseven (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer sammanhållen integrationspolitik.

2011/12:A324 av Josefin Brink m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en utvärdering av olika arbetsmarknadsprojekt och insatser riktade till invandrade kvinnor i syfte att se vilka projekt som fungerat.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en handlingsplan som syftar till att förbättra invandrade kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

2011/12:A334 av Ylva Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning:

Anslag (tkr)		Regeringens förslag	Anslags- förändring
1:1	Integrationsåtgärder <i>Nej till sfi-bonus –100 000</i>	130 905	–100 000
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare <i>Reducerad lotsverksamhet –600 000</i>	900 000	–600 000
Nytt anslag	Ökad kommunsamverkan <i>Ökad samverkan med kommunerna kring högre kvalitet i etableringsinsatserna</i>		+700 000
Summa för utgiftsområdet		8 373 853	0

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om etableringsreformen.

2011/12:A351 av Elisabeth Svantesson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en nationell strategi i syfte att få fler utrikes födda kvinnor i arbete.

2011/12:A362 av Lars Ohly m.fl. (V):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
1:1	Integrationsåtgärder	131 000	–85 000
1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 755 000	+500 000
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	997 000	+30 000
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000	–900 000
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	94 000	+10 000
Summa			–445 000

2011/12:A372 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omedelbart slopa den s.k. sfi-bonusen.

2011/12:A373 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en begränsning av hur fri tolkhjälp kan utnyttjas.

2011/12:A377 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning:

Anslag (mkr)				
1:1	Integrationsåtgärder	-100	-100	-100
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	+5	+5	+5
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	+5	+5	+5
	Summa	-90	-90	-90
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
2:2	Antidiskrimineringsbyråer	+5	+5	+5

2011/12:A388 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet 4 139 000 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 4 235 000 000 kr.

Anslag (mkr)		Anslagsförändring
1:1	Integrationsåtgärder	-131
1:2	Kommunersättningar vid flyktmottagande	-1 070
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	-468
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	-900
1:5	Hemutrustningslån	-1 209
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	-94
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	-28
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	-239
	Summa	-4 139

BILAGA 2

Utskottets förslag till riksdagsbeslut om anslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (punkt 9)

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till fördelning på anslag.

Tusental kronor

Ramanslag		Utskottets förslag
1:1	Integrationsåtgärder	130 905
1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 755 417
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	997 000
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000
1:5	Hemutrustningslån	1 208 519
1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	20 000
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	94 455
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	28 318
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	239 239
Summa för utgiftsområdet		8 373 853

BILAGA 3

Sammanställning av förslagen till medelsanvisning på anslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Av nedanstående tabell framgår utskottets och oppositionspartiernas förslag till fördelning på anslag inom utgiftsområde 13.

Tusental kronor

Ramanslag	Utskottets förslag	Avvikelse			
		S	MP	SD	V
1:1 Integrationsåtgärder	131 000	-100 000	-100 000	-131 000	-85 000
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 755 000			-1 070 000	+500 000
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	997 000			-468 000	+30 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900 000	-600 000		-900 000	-900 000
1:5 Hemutrustningslån	1 209 000			-1 209 000	
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	20 000				
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	94 000		+5 000	-94 000	+10 000
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	28 000		+5 000	-28 000	
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	239 000			-239 000	
99:1 Ökad samverkan		+700 000			
<i>Nytt anslag som föreslås i motionen</i>					
Summa för utgiftsområdet	8 374 000	±0	-90 000	-4 139 000	-445 000